

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2001-2002



2-213

Plenaire vergaderingen
Donderdag 27 juni 2002
Ochtendvergadering

Handelingen

Session ordinaire 2001-2002

Sénat de Belgique

Annales

Séances plénières
Jeudi 27 juin 2002

Séance du matin

2-213

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
CDH	Centre Démocrate Humaniste
ECOLO	Écologistes
MR	Mouvement réformateur
PS	Parti Socialiste
SP.A	Socialistische Partij Anders
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Wetsontwerp tot wijziging van deel II, boek II, titel V, van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de tucht en tot intrekking van de wet van 7 mei 1999 tot wijziging, wat het tuchtrecht voor de leden van de Rechterlijke Orde betreft, van het Gerechtelijk Wetboek (Stuk 2-1198)	4
Algemene bespreking	4
Artikelsgewijze bespreking	6
Wetsontwerp betreffende een regeling voor de bescherming van bedreigde getuigen (Stuk 2-1135)	7
Algemene bespreking	7
Artikelsgewijze bespreking	14
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine de Bethune aan de minister van Justitie over «de zitting van het Comité voor de rechten van het kind in Genève op 23 mei 2002» (nr. 2-817)	25
Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de minister van Justitie over «de islamitische eredienst» (nr. 2-819)	27
Berichten van verhindering	31

Sommaire

Projet de loi modifiant la deuxième partie, livre II, titre V, du Code judiciaire relatif à la discipline et rapportant la loi du 7 mai 1999 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'Ordre judiciaire (Doc. 2-1198)	4
Discussion générale	4
Discussion des articles	6
Projet de loi réglant la protection des témoins menacés (Doc. 2-1135)	7
Discussion générale	7
Discussion des articles	14
Demande d'explications de Mme Sabine de Bethune au ministre de la Justice sur «la session du Comité des droits de l'enfant du 23 mai 2002 à Genève» (n° 2-817)	25
Demande d'explications de Mme Mia De Schamphelaere au ministre de la Justice sur «le culte islamique» (n° 2-819)	27
Excusés	31

Voorzitter: mevrouw Sabine de Bethune, eerste ondervoorzitter

(De vergadering wordt geopend om 09.40 uur.)

Wetsontwerp tot wijziging van deel II, boek II, titel V, van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de tucht en tot intrekking van de wet van 7 mei 1999 tot wijziging, wat het tuchtrecht voor de leden van de Rechterlijke Orde betreft, van het Gerechtelijk Wetboek (Stuk 2-1198)

Algemene bespreking

De voorzitter. – Mevrouw Taelman, rapporteur, verwijst naar haar schriftelijk verslag.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Het ontwerp dat we vandaag bespreken, houdt fundamentele politieke keuzes in die toch wel van invloed zullen zijn op de onafhankelijkheid van de rechterlijke orde. Vooral dat is onze zorg. CD&V is zelf vragende partij voor een verfijning van het tuchtrecht en heeft een eigen voorstel in de Kamer ingediend. In het ontwerp van vandaag zijn er tal van punten die onze goedkeuring wegdragen, maar wij wensen toch te wijzen op een paar essentiële verschilpunten die kunnen leiden tot mogelijke misbruiken.

Zo is artikel 2 zeer abstract geformuleerd. De algemene formules moeten worden ingevuld. Het tuchtrecht heeft ontegensprekelijk een strafrechtelijk karakter, zodat ook hier het legaliteitsbeginsel voorop staat. Dat betekent dat er nood is aan een precieze omschrijving van het misdrijf, terwijl artikel 2 een 'containerbegrip' bevat.

Voorts ontbreekt elke band tussen artikel 2 en artikel 3, dat de sancties bepaalt. Een inbreuk op artikel 2 kan elke mogelijke sanctie bepaald in artikel 3 tot gevolg hebben. De wetgever delegeert hierdoor een enorme bevoegdheid aan de tuchtrechtelijke overheid. De wetgever geeft geen enkele aanduiding over de toepassing van de ene of de andere sanctie. De opvattingen over tucht kunnen nochtans zeer uiteenlopend zijn in de verschillende rechtsgebieden. De overtreders is dus in grote mate afhankelijk van de samenstelling van het tuchtcollege. De wetgever zou best de grens aangeven die moet worden overschreden om ontzet te worden uit zijn ambt. Nu zijn er niet voldoende objectieve gronden voor het opleggen van zware straffen.

Een andere opmerking betreft de overheden bevoegd voor het onderzoek en bevoegd om een straf op te leggen. In het voorgestelde artikel 412, §1, worden de tuchtoverheden vermeld die bevoegd zijn om een lichte straf op te leggen. In §2 worden de tuchtoverheden aangewezen die bevoegd zijn om een zware straf uit te spreken. De Nationale Tuchtraad heeft echter enkel onderzoeksbevoegdheid wanneer een zware straf moet worden opgelegd.

Artikel 409, §1, bepaalt dat er een Nationale Tuchtraad wordt opgericht die bevoegd is voor het onderzoeken van feiten die in aanmerking komen om te worden gestraft met een zware tuchtstraf en het uitbrengen van een niet-bindend advies over de op te leggen straf. Het is niet duidelijk hoe deze commissie

Présidence de Mme Sabine de Bethune, première vice-présidente

(La séance est ouverte à 09 h 40.)

Projet de loi modifiant la deuxième partie, livre II, titre V, du Code judiciaire relatif à la discipline et rapportant la loi du 7 mai 1999 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'Ordre judiciaire (Doc. 2-1198)

Discussion générale

Mme la présidente. – Mme Taelman, rapporteuse, se réfère à son rapport écrit.

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *Ce projet comporte des choix politiques fondamentaux qui ne seront pas sans influence sur l'indépendance de l'ordre judiciaire. C'est ce qui nous préoccupe tout particulièrement. Mon groupe, également demandeur d'un affinement du droit disciplinaire, a d'ailleurs déposé sa propre proposition à la Chambre. Si globalement nous approuvons ce projet, il comporte cependant certains points essentiels qui peuvent conduire à des abus.*

La formulation de l'article 2 est très abstraite et les formules générales doivent être complétées. Le droit disciplinaire a incontestablement un caractère pénal, de sorte qu'ici aussi, c'est le principe de légalité qui prime. Il manque dès lors dans cet article une définition précise du délit.

En outre, le législateur délègue une compétence considérable à l'autorité disciplinaire en ne fournissant aucune indication sur la peine qui sera appliquée, une violation de l'article 2 pouvant être sanctionnée par chacune des peines prévues à l'article 3. La conception de la discipline peut cependant différer selon les juridictions. Le contrevenant est donc largement tributaire de la composition du collège disciplinaire. Le législateur devrait indiquer la limite à partir de laquelle la personne risque la destitution. On manque actuellement de fondements objectifs pour infliger de lourdes peines.

Par ailleurs, l'article 412 proposé mentionne les autorités disciplinaires compétentes pour infliger soit une peine mineure, soit une peine majeure. Le Conseil national de discipline n'a toutefois une compétence d'instruction qu'en cas de peine majeure.

L'article 409, §1, dispose qu'il est institué un Conseil national de discipline compétent pour instruire les faits susceptibles d'être sanctionnés disciplinairement par une peine disciplinaire majeure ainsi que pour rendre un avis non contraignant sur la peine à infliger. On ne sait pas exactement comment cette commission sera saisie ni qui doit introduire la procédure d'avis. Nous supposons en tout cas que les droits de la défense seront respectés et qu'une procédure contradictoire sera prévue, même en cas de peines légères.

Mon groupe était plutôt partisan d'un conseil de discipline véritablement indépendant dont les avis seraient

een zaak ter behandeling zal krijgen en wie de adviesprocedure zal inleiden. Wij veronderstellen dat in ieder geval de rechten van de verdediging zullen worden gerespecteerd en dat er dus een tegensprekelijke procedure plaatsvindt, ook bij het opleggen van lichte straffen.

De CD&V-fractie was eigenlijk voorstander van een echte onafhankelijke tuchtraad, die adviezen geeft met een bindend karakter. Er werd gekozen om het gewicht van de tuchtbeslissingen uitsluitend te laten rusten bij de uitvoerende macht. Deze optie houdt evenwel niet alleen het risico in van een vervaging van de scheiding der machten, maar ze kan tevens de betrokken minister in een moeilijke situatie plaatsen wanneer in delicate dossiers een beslissing moet worden genomen.

Ten slotte verwijs ik kort naar artikel 4 van het wetsontwerp, dat handelt over een lid van de rechterlijke orde dat verscheidene tuchtrechtelijke tekortkomingen begaat. Wij vrezen dat dit artikel aanleiding kan geven tot misbruiken. Een korpsoverste die een persoon viseert, kan bij een eerste tekortkoming een dossier opmaken, maar hem pas enkele jaren later vervolgen, wanneer meerdere tekortkomingen kunnen worden aangewreven, zodat dan de zwaarste straf kan worden toegepast. Dit is een geen loyale vorm van tuchtrechtelijk beleid. De oversten kunnen de feiten lang genoeg laten liggen tot de stok voldoende zwaar is om de persoon uit zijn ambt te ontzetten.

De CD&V-fractie wenste nogmaals deze vraagtekens bij het ontwerp te plaatsen en de nadruk te leggen op het uiterst delicate evenwicht tussen de machten onderling, enerzijds, en de rechten van de partijen in de tuchtprocedure, anderzijds. De recente geschiedenis leert immers dat het tuchtrecht onlosmakelijk verbonden is met een goede werking van justitie.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – De discussie over het tuchtrecht is opnieuw geopend naar aanleiding van de werkzaamheden van de parlementaire onderzoekscommissie naar de vermoorde en vermiste kinderen. Ingevolge deze discussie hebben een paar parlementsleden een wetsvoorstel ingediend, dat is uitgegroeid tot de wet van 7 mei 1999. Deze wet is evenwel nooit uitgevoerd, omdat de wettekst behept was met een aantal gebreken.

Zo was er geen tuchtregeling uitgewerkt voor de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie, voor de federale procureur, voor de toegevoegde rechters, voor de griffiers, de secretarissen en het personeel van de griffies en de parketten, voor de referendarissen bij het Hof van Cassatie, voor de referendarissen en de parketjuristen en voor de attachés die werkzaam zijn bij het Hof van Cassatie. Kortom, verscheidene categorieën van medewerkers van de gerechtelijke orde, zowel magistraten als ondersteunend personeel, waren niet aan tuchtrechtelijke regels onderworpen.

Er was ook een onduidelijkheid ontstaan bij de oprichting en de samenstelling van de Nationale Tuchtraad, zodat de Koning niet bij machte was om die raad samen te stellen. Ten slotte ontbraken er ook een aantal overgangsbepalingen. Nochtans dient te worden beklemtoond dat de wet van 7 mei 1999 op zeer gezonde principes is gestoeld. Het kwam

contraignants. On a choisi de faire peser tout le poids des décisions disciplinaires sur le seul pouvoir exécutif, au risque non seulement de voir s'estomper la séparation des pouvoirs, mais aussi de mettre le ministre concerné dans une position délicate lorsqu'une décision doit être prise dans des dossiers difficiles.

Enfin, l'article 4, qui traite des manquements disciplinaires multiples, risque d'entraîner des abus. Un supérieur hiérarchique peut attendre que plusieurs manquements disciplinaires aient été constatés pour infliger à son subordonné la peine la plus lourde et éventuellement le démettre de ses fonctions. Ce n'est pas loyal.

Mon groupe tenait à souligner ces points et à mettre l'accent sur l'importance d'un équilibre entre les pouvoirs d'une part et les droits des parties dans la procédure disciplinaire d'autre part. L'histoire récente nous apprend en effet que le droit disciplinaire est indissociablement lié à un bon fonctionnement de la justice.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Le débat sur le droit disciplinaire a repris à la suite des travaux de la commission parlementaire sur les enfants disparus et assassinés, lorsque des parlementaires ont déposé une proposition de loi qui a débouché sur la loi du 7 mai 1999. Cette loi n'a pourtant jamais été exécutée en raison de ses lacunes.*

Il n'est par exemple prévu aucun règlement disciplinaire pour certaines catégories de collaborateurs de l'ordre judiciaire, tels que le premier président de la Cour de cassation, le procureur fédéral, les juges de complément ou les greffiers.

De plus, en raison d'une imprécision dans la constitution et la composition du Conseil national de discipline, le Roi n'était pas en mesure de composer ce conseil. Certaines dispositions transitoires faisaient aussi défaut. Soulignons toutefois que la loi du 7 mai 1999 repose sur des principes très sains. Il s'agissait donc de remédier aux lacunes et d'améliorer la lisibilité du texte.

er dus op aan de leemten weg te werken en de leesbaarheid van de tekst te verhogen.

Op een bepaald ogenblik hebben wij hoorzittingen gehouden met de procureur-generaal en de advocaat-generaal van het Hof van Cassatie, de heren du Jardin en De Riemaecker. Daardoor konden wij de ingediende tekst verfijnen.

Belangrijk is het inzicht dat het materiële tuchtrecht moeilijk in regels te vatten is. Tuchtrecht heeft alles te maken met de wijze waarop en de beroepsernst waarmee men zijn ambt waarneemt. We hebben dus niet alleen de leemten weggewerkt, maar ook de rol van de tuchtraad anders gedefinieerd. De tuchtraad wordt niet opgevat als een algemene tuchtoverheid en evenmin als een beroepsorgaan, maar wel als een onderzoeksinstantie. De magistraten van het Hof van Cassatie hadden immers geanticipeerd op mogelijke nieuwe ontwikkelingen in de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens.

We hebben het openbaar ministerie ook nieuwe taken toegekend. Het kan tuchtprocedures instellen en ook beroep aantekenen in het algemeen belang.

Ik wil nog even ingaan op een opmerking van mevrouw De Schamphelaere waaruit blijkt dat ze de draagwijdte van het wetsontwerp niet volledig heeft begrepen. Ze zei dat het niet ondenkbaar is dat een korpsoverste die iets heeft tegen een van de magistraten van zijn korps, een dossier opbouwt dat stelselmatig verzwaart, zodat de samenloop van een groot aantal kleine incidenten aanleiding kan geven tot een disciplinaire sanctie. Dat is onjuist. In het tuchtrecht speelt immers voortaan ook de verjaringstermijn. Voorheen werd er met verjaringstermijnen geen rekening gehouden; ze waren trouwens ook niet wettelijk vastgelegd. Nu moet binnen zes maanden na de kennisgeving van het incident worden gehandeld, anders treedt de verjaring in. Het is dus onmogelijk om stelselmatig een dossier op te bouwen.

Sedert de wet van 7 mei 1999 hebben wij juridische middelen ingevoerd die vroeger niet bestonden, zoals een mogelijkheid tot beroep, het recht op uitwissing en de mogelijkheid tot eerherstel en herziening. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de rechten van de verdediging van personen die betrokken zijn in tuchtprocedures.

Ik verzoek de Senaat dan ook om het wetsontwerp goed te keuren.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Ik hoop dat het nu vaststaat dat de verjaringstermijn voor elk feit zes maanden bedraagt.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Justitie is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1553/9.)

– **De artikelen 1 tot 35 worden zonder opmerking aangenomen.**

Nous avons, à un moment donné, fait appel à des spécialistes en la matière, à savoir le procureur général de la Cour de cassation, M. du Jardin et son avocat général, M. De Riemaecker. Ces derniers ont été entendus et grâce à ces auditions, nous avons pu affiner le texte déposé.

Le droit disciplinaire est difficilement transposable en règles. Il concerne la manière d'exercer sa fonction et la conscience professionnelle qui y mise. Non seulement nous avons comblé les lacunes de la loi mais nous avons aussi redéfini le rôle du conseil de discipline en tant qu'instance d'instruction. Les magistrats de la Cour de cassation avaient en effet anticipé sur les nouveaux développements possibles de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme.

Nous avons également attribué de nouvelles tâches au ministère public. Ce dernier peut entamer des procédures disciplinaires et également interjeter appel dans l'intérêt général.

La remarque de Mme De Schamphelaere à propos du supérieur hiérarchique qui monterait un dossier contre un magistrat me porte à croire qu'elle n'a pas compris toute la portée du projet. Le droit disciplinaire est désormais assorti d'un délai de prescription. Il est actuellement stipulé que l'affaire doit être traitée dans les six mois suivant sa notification. Il est donc impossible de monter systématiquement un dossier.

Autre élément très important : depuis la loi du 7 mai 1999, nous avons introduit une possibilité de recours, le droit à l'effacement ainsi que la possibilité de réhabilitation et de révision, tous éléments et moyens juridiques qui n'existaient pas auparavant. Les droits de la défense des personnes impliquées dans des procédures disciplinaires sont ainsi rencontrés.

Je demande donc que le Sénat adopte le projet de loi.

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *J'espère qu'il est à présent acquis que le délai de prescription est toujours de six mois.*

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission de la Justice est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1553/9.)

– **Les articles 1^{er} à 35 sont adoptés sans observation.**

– **Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du**

– Over het wetsontwerp in zijn geheel wordt later gestemd.

Wetsontwerp betreffende een regeling voor de bescherming van bedreigde getuigen (Stuk 2-1135)

Algemene bespreking

Mevrouw Marie-José Laloy (PS), rapporteur. – Dit wetsontwerp strekt ertoe de gerechtelijke overheid een bijkomend middel te verschaffen om de zware en georganiseerde criminaliteit efficiënter te bestrijden. Het bestaat erin een adequate bescherming te bieden aan personen die nuttige inlichtingen kunnen verstrekken, doch hiertoe anders niet bereid zouden zijn uit vrees voor represailles tegen henzelf en hun familieleden.

Vershillende internationale instellingen, zoals de Verenigde Naties, de Raad van Europa en de Europese Unie, roepen op om de nodige mechanismen tot stand te brengen ter bescherming van personen die met het gerecht willen meewerken om ernstige vormen van criminaliteit te bestrijden. België moest dus wel een wet aannemen.

Het ontwerp is in zekere zin nauw verbonden met het wetsontwerp betreffende de anonieme getuigen, dat de getuige geheimhouding van zijn identiteit verzekert gedurende de gehele gerechtelijke procedure.

De bedreigde getuige wordt in zekere mate fysiek en materieel beschermd wanneer hem de anonimiteit niet is toegekend. De combinatie van anonimiteit en materiële bescherming van de getuige is evenwel uitgesloten: een beschermde getuige zal steeds getuigen onder zijn eigen identiteit en die identiteit wordt tijdens de procedure op geen enkele wijze verhuuld. Op basis van dit wetsontwerp kan wel een identiteitswijziging plaatsvinden, maar die zal pas ingaan na afloop van de gerechtelijke procedure.

Een ander verschil met de anonieme getuige is dat de beschermde getuige steeds ter terechtzitting zal getuigen. Een getuige aan wie daarentegen de volledige anonimiteit werd toegekend, wordt door de onderzoeksrechter verhoord en verschijnt niet ter terechtzitting.

Het moet duidelijk zijn dat het wetsontwerp enkel slaat op de getuigen sensu stricto, dus op personen die verklaringen afleggen met betrekking tot een strafzaak en die bereid zijn die onder eed te bevestigen tijdens de zitting. De aan de bedreigde getuige toegekende beschermingsmaatregelen worden ingetrokken wanneer hij door het openbaar ministerie formeel in verdenking wordt gesteld of wordt vervolgd voor de feiten waarover zijn getuigenis handelt.

Aan een getuige kan slechts bescherming worden toegekend indien hij objectief gezien gevaar loopt ingevolge zijn verklaringen in de strafzaak waarin hij als getuige optreedt; een subjectief onveiligheidsgevoel volstaat derhalve niet. Vooraleer bescherming wordt toegekend, moet ervoor worden gezorgd dat het proportionaliteitsbeginsel wordt gerespecteerd: de omvang van de zaak moet worden afgewogen tegen het gevaar dat door de verklaring zal ontstaan.

Het wetsontwerp maakt een onderscheid tussen de gewone en

projet de loi.

Projet de loi réglant la protection des témoins menacés (Doc. 2-1135)

Discussion générale

Mme Marie-José Laloy (PS), rapporteuse. – Le projet de loi soumis au vote de notre assemblée aujourd'hui vise à offrir aux autorités judiciaires un moyen supplémentaire de lutter plus efficacement contre la criminalité grave et la criminalité organisée, en prévoyant une protection appropriée pour les personnes qui sont en mesure de fournir des informations utiles en la matière, mais qui, sans cette protection, ne seraient pas disposées à les communiquer par crainte de représailles contre leur personne et les membres de leur famille.

Différentes institutions internationales telles que les Nations unies, le Conseil de l'Europe et l'Union européenne, appellent au développement de mécanismes nécessaires pour protéger les personnes disposées à collaborer avec la justice dans la lutte contre les formes graves de criminalité. La Belgique devait donc adopter une législation en la matière.

Le projet est, dans un certain sens, étroitement lié au projet de loi relatif aux témoins anonymes qui offre au témoin la possibilité de bénéficier d'une identité secrète pendant toute la procédure judiciaire.

En revanche, le témoin menacé peut avoir, dans une certaine mesure, une protection physique et matérielle au cas où celui-ci n'aurait pas obtenu l'anonymat. Il est toutefois exclu de combiner l'anonymat du témoin et la protection matérielle de celui-ci : un témoin protégé témoignera toujours sous sa propre identité, laquelle ne sera dissimulée en aucune manière pendant la procédure. Le présent projet de loi permet toutefois un changement d'identité, mais celui-ci prendra effet uniquement à l'issue de la procédure judiciaire.

Une autre différence par rapport au témoin anonyme est que le témoin protégé témoignera toujours à l'audience. Par contre, un témoin auquel l'anonymat complet aura été accordé sera entendu par le juge d'instruction et ne comparaitra pas à l'audience.

Il doit être clair que le projet de loi s'applique uniquement aux témoins sensu stricto, à savoir aux personnes qui font des déclarations relatives à une affaire pénale et qui sont disposées à les confirmer sous serment à l'audience. Le régime de protection prend fin lorsque le témoin menacé est poursuivi par le ministère public ou est formellement inculqué pour le ou les faits sur lesquels il témoigne.

Un témoin peut uniquement se voir accorder une protection s'il court un danger objectif en raison des déclarations qu'il a faites dans l'affaire pénale où il est entendu comme témoin. Par conséquent, un sentiment subjectif d'insécurité ne suffit pas pour justifier une protection. De plus, avant d'accorder la protection, il faut veiller à respecter le principe de la proportionnalité entre l'importance de l'affaire par rapport au danger qu'entraînerait le témoignage.

Le projet de loi opère une distinction entre, d'une part, les mesures de protection ordinaires et, d'autre part, les mesures

de bijzondere beschermingsmaatregelen.

Een bijzondere bescherming kan slechts worden verleend indien de gewone beschermingsmaatregelen niet volstaan om de veiligheid van de getuige te verzekeren. Bovendien moeten de verklaringen van de getuige betrekking hebben op in het ontwerp bedoelde misdrijven.

De bijzondere beschermingsmaatregelen zijn de meest verregaande. Ze kunnen gaan tot de relocatie van de getuige voor een periode langer dan 45 dagen en de identiteitswijziging. Deze maatregelen zijn in België uiteraard alleen denkbaar voor heel bijzondere gevallen.

Het wetsontwerp richt een Getuigenbeschermingscommissie op die met name kan beslissen over de toekenning, de wijziging en de intrekking van beschermingsmaatregelen en van eventuele financiële hulpmaatregelen.

Elke beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie wordt voorafgegaan door een schriftelijk advies van de directeur-generaal van de gerechtelijke politie van de federale politie. De Getuigenbeschermingscommissie staat in voor de coördinatie en de permanente follow-up van de bescherming. Deze bijzondere afdeling zal worden opgericht binnen de Algemene Directie Gerechtelijke Politie van de federale politie en staat in voor de organisatie en de aansturing van de getuigenbescherming.

Het wetsontwerp is slechts een eerste stap naar een algehele regeling inzake de getuigenbescherming in België.

Tijdens de algemene bespreking kwamen vooral vijf onderwerpen aan bod. Verschillende sprekers vroegen verduidelijking over de banden tussen dit wetsontwerp en de wet betreffende de anonieme getuigen die recent werd goedgekeurd, alsook over eventuele overgangsmogelijkheden tussen deze twee systemen van bescherming. Sommigen vinden dat er een gebrek aan samenhang is tussen dit ontwerp en de ontwerpen met betrekking tot de anonieme getuigen en de pentiti. Ze betreuren, net als de Raad van State, dat de verschillende ontwerpen niet op elkaar zijn afgestemd. Uit het oogpunt van de rechtszekerheid had men beter één tekst gemaakt. De minister antwoordde dat de maatregelen met betrekking tot de getuigen weliswaar in verschillende wetsontwerpen zijn opgenomen, maar dat dezelfde werkgroep aan de basis ligt van die ontwerpen. De filosofie van de drie wetsontwerpen is dus gelijklopend en bovendien werden ze geharmoniseerd.

Het is logisch dat de anonimiteit en de materiële bescherming niet kunnen worden gecombineerd. Een anonieme getuige wiens identiteit geacht wordt niet bekend te zijn, kan immers materieel niet worden beschermd. Tijdens de Kamerdebatten werd evenwel een uitzondering ingevoerd ten voordele van de anonieme getuige wiens identiteit werd bekendgemaakt om redenen buiten zijn wil. In dat geval komt de betrokkene in aanmerking voor de materiële bescherming indien hij voldoet aan de voorwaarden.

Vervolgens werden vragen gesteld over de Getuigenbeschermingscommissie en het statuut ervan. Volgens de minister heeft de commissie een sui generis statuut. Ze staat onder zijn toezicht van de minister van Justitie, maar aangezien deze slechts een adviserende bevoegdheid heeft, mag de invloed die hij zou kunnen

de protection spéciales.

Une protection spéciale ne peut être accordée que si les mesures de protection ordinaires ne suffisent pas à assurer la sécurité du témoin et sont dépendantes de témoignages relatifs à un nombre d'infractions précisées dans le projet.

Les mesures de protection spéciales sont les plus radicales et peuvent permettre une relocalisation du témoin pour une période de plus de 45 jours avec un changement d'identité. Il va de soi qu'en Belgique, ces mesures sont uniquement envisageables dans des cas très exceptionnels.

Le présent projet de loi crée une Commission de protection des témoins spécialement habilitée pour décider de l'octroi, de la modification et du retrait de mesures de protection et d'éventuelles mesures d'aide financière.

Toute décision émanant de la Commission de protection des témoins est précédée d'un avis écrit du directeur général de la police judiciaire de la police fédérale. Le Service de protection des témoins assurera la coordination de la protection et le suivi permanent de la protection. Cette section spéciale sera créée au sein de la Direction générale de la police judiciaire de la police fédérale pour assurer l'organisation et la direction de la protection des témoins.

Le présent projet de loi ne constituerait qu'une première étape vers une réglementation globale en matière de protection des témoins en Belgique.

Lors de la discussion générale, cinq sujets ont été plus particulièrement abordés. En premier lieu, plusieurs intervenants ont demandé des précisions sur les liens qui existent entre le projet et la loi sur l'anonymat des témoins, adoptée récemment, ainsi que sur les passerelles éventuelles qui peuvent exister entre ces deux systèmes de protection. Pour certains, il existe un manque de cohérence entre le projet d'aujourd'hui et les projets relatifs à l'anonymat des témoins et aux repentis. Ils regrettent, comme le Conseil d'État, que ces divers projets ne soient pas alignés les uns sur les autres. Afin d'assurer la sécurité juridique, il aurait été préférable de couler ces projets dans un texte global. Le ministre a répondu que, si les mesures relatives aux témoins avaient été insérées dans des projets de loi distincts, c'était le même groupe de travail qui s'était trouvé à la base de chacun des projets.

La philosophie qui sous-tend les trois projets de loi est donc similaire et une harmonisation des projets a été réalisée. L'impossibilité de combiner l'anonymat et la protection matérielle résulte aussi de la logique parce qu'un témoin anonyme dont l'identité n'est par hypothèse pas connue, ne saurait être protégé matériellement. Lors des débats à la Chambre, une exception a cependant été prévue en faveur du témoin anonyme dont l'identité a été révélée pour des raisons indépendantes de sa volonté. Dans ce cas, l'intéressé pourra bénéficier du régime de la protection matérielle, s'il remplit les conditions.

En deuxième lieu, des questions ont été posées au sujet de la commission de protection des témoins et son statut que certains jugent trop vague. Selon le ministre, la commission jouit d'un statut sui generis, sous l'autorité du ministre de la Justice mais, celui-ci n'ayant qu'une compétence consultative, on ne peut dès lors exagérer l'emprise dont il disposerait pour influencer sur les décisions de l'institution. Le

uitoefenen op beslissingen van de instelling niet worden overdreven. De minister wees erop dat hij het niet eens is met de visie van de Raad van State op het statuut van de commissie. Hij meent dat de commissie in geen geval mag worden beschouwd als een instelling van het parket. Ze is immers ook samengesteld uit de directeur-generaal gerechtelijke politie, de directeur-generaal operationele ondersteuning en vertegenwoordigers van de ministeries. Die personen maken geen deel uit van het openbaar ministerie. Zoals in het buitenland gaat het om een administratieve commissie.

Wat de procedure betreft herinnerde de minister aan het onderscheid dat moet worden gemaakt tussen de Getuigenbeschermingscommissie en de Getuigenbeschermingsdienst. De Commissie is bevoegd voor de toekenning, de wijziging of de intrekking van de beschermingsmaatregelen. De Commissie neemt de principiële beslissing met betrekking tot de toekenning van de bescherming. Als de Commissie beslist gewone beschermingsmaatregelen te treffen, dan is het de taak van de Getuigenbeschermingsdienst die maatregelen in de praktijk uit te werken. Tot de twee bijzondere beschermingsmaatregelen, namelijk de relocatie van de getuige en de identiteitswijziging, besluit de Commissie echter zelf. Voor de intrekking van de bescherming is altijd een beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie nodig. Tegen de beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie staat geen rechtsmiddel open. Dat is een bewuste keuze. Men wil immers vermijden dat in de procedure een middel wordt aangereikt dat zou worden gebruikt om procedureslagen te voeren die een positieve invloed zouden hebben op de verjaringsstermijn.

Sommige senatoren vroegen de minister of het feit dat de getuige een memorandum ondertekent waarin hij zich ertoe verbindt verklaringen af te leggen betreffende de zaak waarin hij zal getuigen, impliceert dat het beroepsgeheim vervalt. Volgens de minister betekent de ondertekening van dat memorandum niet dat de getuige het recht om te zwijgen verliest of dat hij verplicht wordt verklaringen af te leggen die in strijd zijn met de regels van het beroepsgeheim. Het is evenwel duidelijk dat de getuige die zou weigeren verklaringen af te leggen de bescherming kan verliezen.

Sommige senatoren vroegen zich af of de weigering een getuige te beschermen omdat hij heeft deelgenomen aan de feiten waarover hij getuigt geen afbreuk doet aan het doel van de minister om interessante getuigenissen te krijgen in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit.

De interessante getuigenissen zijn juist die van personen die ook wel iets op hun kerfstok hebben, maar niet zo diep werden betrokken bij het netwerk.

De minister wees erop dat die onverenigbaarheid enkel het geval beoogt van de bedreigde getuige die een verklaring heeft afgelegd en nadien formeel in verdenking wordt gesteld voor de feiten waarover hij zijn getuigenis heeft afgelegd. De persoon die zelf iets heeft misdään, maar getuigenis aflegt over andere feiten, kan verder worden beschouwd als een getuige sensu stricto.

Ook de budgettaire implicaties kwamen ter sprake. In 2001 werden slechts zeventien personen beschermd als getuige.

ministre a souligné qu'il ne suivait pas l'opinion du Conseil d'État sur le statut de la commission et qu'il considérait qu'elle ne pouvait nullement être assimilée à un organe du parquet parce qu'elle est aussi composée du directeur général de la police judiciaire, du directeur général de l'appui opérationnel et de représentants des ministères. Ces personnes ne font pas partie du ministère public. Par analogie avec ce qui se passe à l'étranger, ladite commission est une commission administrative.

En ce qui concerne la procédure, le ministre a rappelé la distinction qui doit être faite entre la commission de protection des témoins et le Service de protection des témoins. La commission est compétente pour l'octroi, la modification ou le retrait des mesures de protection ; elle prend la décision de principe quant à l'octroi de la protection.

Lorsque la commission décide d'appliquer des mesures de protection ordinaires, il appartient au Service de protection des témoins d'arrêter les modalités pratiques de ces mesures. Par contre, les deux mesures de protection spéciales possibles, la relocalisation ou le changement d'identité, sont décidées par la commission elle-même. La décision de retrait de la protection appartient à la seule commission de protection des témoins. C'est sciemment qu'aucun degré d'appel n'a été prévu quant aux décisions de la commission. On souhaite en effet éviter de prévoir, dans le cadre de la procédure, un instrument dont on pourrait se servir pour livrer des batailles de procédure qui auraient une incidence, éventuellement positive, sur le délai de prescription.

En troisième lieu, certains ont interrogé le ministre sur les conséquences de la signature par le témoin du mémorandum par lequel il s'engage à faire des déclarations relatives à l'affaire dans laquelle il va témoigner. La signature du mémorandum implique-t-elle la renonciation au secret professionnel ? Pour le ministre, le fait que le témoin signe ce mémorandum n'est pas de nature à lui faire perdre son droit de se taire ou à l'obliger de faire des déclarations qui seraient en infraction avec les règles du secret professionnel. Il est cependant évident que le témoin qui refuserait absolument de parler pourrait perdre le bénéfice de la protection.

En quatrième lieu, certains sénateurs se sont demandé si le fait d'empêcher la protection d'un témoin, en raison de sa participation délictueuse aux faits sur lesquels il témoigne, n'est pas contraire à l'objectif que le ministre affiche, qui est de recueillir des témoignages intéressants dans le cadre de la lutte contre la criminalité organisée.

En effet, les témoignages importants sont ceux émanant de personnes qui, tout en ayant commis leur part de méfaits, n'étaient pas impliquées si profondément dans le réseau.

Le ministre précisa alors que cette incompatibilité ne visait que le cas du témoin menacé qui avait fait une déclaration et qui était ensuite formellement inculqué pour les faits sur lesquels portait son témoignage. La personne qui a elle-même commis des faits coupables et qui témoigne au sujet d'autres faits peut continuer à être considérée comme un témoin stricto sensu.

L'incidence budgétaire a aussi été soulevée. En 2001, seules dix-sept personnes ont bénéficié d'un système de protection de témoins. Un des cas visait la protection d'un témoin devant un tribunal international et dans onze cas la protection s'est

Een van de gevallen had betrekking op de bescherming van een getuige vóór een internationale rechtbank. In elf gevallen bleef het bij vaak zeer beperkte administratieve maatregelen, zoals de toekenning van een geheim telefoonnummer en het instellen van alarmprocedures. De financiering van die beschermingsmaatregelen heeft niet voor bijzondere problemen gezorgd.

Er werden amendementen ingediend, maar de tekst is ongewijzigd goedgekeurd.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Het ontwerp wil een *witness programme* invoeren, naar het voorbeeld van de regeling die al in sommige Angelsaksische landen bestaat.

Het wetsontwerp onderscheidt twee soorten bescherming: de gewone en de buitengewone bescherming. De gewone bescherming bestaat uit het verlenen van informatie en fysieke bijstand door de politie, en de buitengewone bescherming gaat van de 'relocatie' van een getuige tot de naamsverandering en zelfs financiële hulp voor het starten van een nieuw leven. Een commissie, onder het voorzitterschap van de federale procureur en onder het gezag van de minister van Justitie, beslist over het toekennen van een bescherming aan een getuige.

De hoofdkritiek van onze fractie is nog altijd dat het ontwerp onvoldoende rekening houdt met het ontwerp met betrekking tot de anonimiteit van de getuigen en met het ontwerp over de spijtoptanten. De Raad van State schrijft in zijn advies trouwens uitdrukkelijk dat het wetsontwerp betreffende de anonieme getuigen en het wetsontwerp over de bedreigde getuigen niet op elkaar afgestemd zijn.

De minister sluit elke combinatie van anonimiteit en materiële bescherming uit, hoewel een bedreigde getuige over een andere identiteit kan beschikken en zo in zekere mate anoniem kan blijven. De minister bevestigde die stelling overigens op 22 februari jongstleden in de Kamer. Hij erkende dat een anonieme getuige in bepaalde omstandigheden wel kan worden beschermd. Voorts vinden we geen enkele vorm van samenhang met de wetsontwerpen met betrekking tot het audiovisueel verhoor van getuigen, de medewerkers van het gerecht en de bijzondere opsporingsmethoden.

Het ontwerp voorziet evenmin in een regeling voor *pentiti*. Nergens in de tekst van het ontwerp wordt duidelijk gemaakt dat een in verdenkinggestelde zelf een beschermingsmaatregel zou kunnen genieten. Dat is nochtans essentieel. In de meeste dossiers van georganiseerde misdaad zullen de 'waardevolle' getuigen uitsluitend uit het milieu zelf worden gekozen. In vele gevallen zullen die getuigen zelf ook bij de onderzochte zaak betrokken zijn.

De bescherming van die getuigen is dus essentieel. De hardnekkigheid van de regering om de *pentiti* uit het ontwerp te weren, is waarschijnlijk een signaal dat een regeling over de *pentiti* in deze legislatuur uitgesloten is.

In het belang van de rechtszekerheid moeten de verschillende ontwerpen mijn inziens in één allesomvattende tekst gegoten worden en zo aan het parlement worden voorgelegd.

Ook de onafhankelijkheid van de getuigenbeschermingscommissie doet vragen rijzen. Sommigen zullen zich het debat in de commissie over de

limitée à des mesures administratives souvent très limitées telles que l'attribution d'un numéro de téléphone privé, la mise en place de procédures d'alerte, etc. Le financement de ces mesures de protection n'a pas posé de problèmes particuliers. Des amendements ont été déposés mais le texte a été voté sans modification.

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *Le projet vise à instaurer un witness programme, à l'instar du régime qui existe dans certains pays anglo-saxons. Il distingue deux types de protection : l'ordinaire et la spéciale. La protection ordinaire consiste en l'offre d'information et d'assistance physique par la police tandis que la protection spéciale va de la « relocalisation » d'un témoin jusqu'au changement de nom et même l'octroi d'une aide financière permettant de commencer une nouvelle vie. C'est une commission présidée par le procureur fédéral et placée sous l'autorité du ministre de la Justice qui décide de l'octroi d'une protection à un témoin.*

La principale critique formulée par notre groupe est que le projet ne tient pas suffisamment compte du projet relatif à l'anonymat des témoins et du projet relatif aux repentis. Le Conseil d'État écrit d'ailleurs dans son avis que le projet relatif aux témoins anonymes et le projet réglant la protection des témoins menacés ne concordent pas.

Le ministre exclut toute combinaison de l'anonymat et d'une protection matérielle bien qu'un témoin menacé puisse adopter une autre identité et jouir ainsi d'une certaine forme d'anonymat.

Nous pensons par ailleurs qu'il n'y a aucune cohérence entre ce projet et les projets relatifs à l'audition audiovisuelle des témoins, aux collaborateurs de justice et aux méthodes particulières de recherche.

Le projet ne prévoit rien pour les repentis. Il n'est dit nulle part qu'un inculpé pourrait bénéficier d'une protection. Dans la plupart des dossiers de crime organisé, les témoins « précieux » proviendront pourtant tous du milieu et sont souvent impliqués dans l'affaire instruite.

Si le gouvernement s'obstine à ne pas intégrer les repentis dans le présent projet, cela signifie sans doute qu'un régime relatif aux repentis est exclu sous cette législature.

Dans l'intérêt de la sécurité juridique, les différents projets devraient à mon sens être rassemblés en un texte global.

Nous nous posons également des questions sur l'indépendance de la commission de protection des témoins. Le ministre de la Justice veut conserver l'autorité sur cette commission quasi juridictionnelle. Selon lui, il s'agirait d'une commission ad hoc ne se réunissant qu'à la demande de son président. Il ne s'agirait pas d'un organe permanent, bien qu'il dispose d'un secrétariat permanent.

Le Conseil d'État a estimé que la définition de cette commission est trop vague et que son statut doit être précisé.

Le ministre a donc explicité le statut, précisant que cette commission est une autorité administrative relevant du ministère de la Justice et que le ministre de la Justice assume

onafhankelijkheid van de federale procureur herinneren. Hetzelfde scenario tekent zich af in dit dossier. De minister van Justitie wil het gezag over die quasi-jurisdictionele commissie behouden. Volgens de minister zou de getuigenbeschermingscommissie een commissie ad hoc zijn die alleen vergadert na bijeenroeping door haar voorzitter. Het zou dus geen permanent orgaan zijn, hoewel het een permanent secretariaat heeft. In zijn advies hierover zegt de Raad van State dat de omschrijving van die commissie te vaag is en dat het statuut duidelijk moet worden vastgelegd.

De minister heeft daarom het statuut toegelicht. Hij verklaarde dat “deze commissie een administratieve overheid is die ressorteert onder het ministerie van Justitie. De minister van Justitie is dan ook degene die uit politiek en burgerrechtelijk oogpunt de verantwoordelijkheid draagt voor de beslissingen van de commissie.”

De commissie is een ruime macht toebedeeld. Zij alleen beslist over de toekenning, de intrekking of de wijziging van de beschermingsmaatregelen. Tegen haar beslissingen is geen beroep mogelijk. Bovendien velt ze beslissingen die de positie van het openbaar ministerie in het proces kunnen aantasten. Zonder getuigenverklaringen wordt de concretisering van de bewijslast vrijwel onmogelijk. Aangezien de minister van Justitie politiek en burgerrechtelijk verantwoordelijk is voor de commissie, kan hij een negatief injunctierecht doen gelden. Die praktijk is in een rechtsstaat onaanvaardbaar.

Wij dienen onze meest essentiële amendementen opnieuw in. Als ze niet worden aanvaard, zal onze fractie zich bij de stemming over het ontwerp onthouden, niet omdat wij gekant zijn tegen een wettelijke regeling voor de bescherming van getuigen, maar omdat wij de salamimethode afkeuren, die noodgedwongen tot tegenstrijdigheden in het strafvorderingsrecht zal leiden.

Mevrouw Martine Taelman (VLD). – In de loop van deze regeerperiode zijn reeds een aantal maatregelen goedgekeurd die verband houden met de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit. Ik verwijs onder meer naar de wet op het federale parket en de regeling omtrent de anonieme getuigen, verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 31 mei jongstleden. Nog andere teksten worden voorbereid en de bespreking ervan is aangevat of dat zal binnenkort het geval zijn.

De strijd tegen de georganiseerde misdaad is van uitermate groot belang. Door zijn centrale ligging in Europa is België een draaischijf van de georganiseerde misdaad.

In de vorige regeerperiode lagen er al teksten ter tafel met het oog op de bestrijding van de georganiseerde misdaad. Ik verwijs in dat verband naar het actieplan van de regering tegen de georganiseerde criminaliteit van juni 1996, waarin onder meer sprake was van getuigenbeschermingsprogramma's. Het bleef echter bij teksten die nooit concrete resultaten hebben opgeleverd.

Nooit was veiligheid een belangrijker topic. De overheid wordt opgeroepen om die veiligheid in zo groot mogelijke mate aan de burgers te verzekeren. De maatregelen die thans worden genomen met betrekking tot de georganiseerde criminaliteit, vormen een totaalpakket. Het betreft een geheel van maatregelen die het mogelijk moeten maken dat alle betrokkenen – politiediensten, het opsporingsapparaat en het vervolgingsapparaat – beter in staat moeten zijn aan

dès lors la responsabilité politique et civile des décisions de cette commission.

La commission jouit d'un pouvoir important. Elle seule décide d'octroyer, de retirer ou de modifier les mesures de protection. Ses décisions ne sont passibles d'aucun recours et peuvent compromettre la position du ministère public au procès. Sans les déclarations des témoins, il est presque impossible de concrétiser la charge de la preuve. Comme le ministre de la Justice est politiquement et civilement responsable de la commission, il peut faire usage d'un droit d'injonction négatif, ce qui est inacceptable dans un État de droit.

Nous redéposons nos amendements principaux. S'ils ne sont pas adoptés, notre groupe s'abstiendra lors du vote, non pas parce que nous sommes opposés à ce que la protection de témoins soit inscrite dans la loi mais parce que nous déplorons le saucissonnage qui entraînera forcément des contradictions dans le droit relatif à l'instruction criminelle.

Mme Martine Taelman (VLD). – *Plusieurs mesures de lutte contre la criminalité organisée ont déjà été adoptées sous cette législation et d'autres sont en préparation. Cette lutte est extrêmement importante. La position centrale de la Belgique en fait une plaque tournante de la criminalité organisée.*

Les mesures de lutte contre la criminalité organisée élaborées sous la précédente législature n'ont jamais été concrétisées. Or jamais la sécurité n'a été un thème aussi important. Les pouvoirs publics sont appelés à assurer le mieux possible la sécurité des citoyens. Les mesures prises actuellement pour lutter contre la criminalité organisée forment un ensemble. Elles visent à permettre à tous les services concernés – policiers, d'investigation et judiciaires – d'être mieux à même de découvrir la vérité. Les témoins jouent à cet égard un rôle capital. Dans de nombreux cas, le jugement se fonde en partie sur leurs déclarations faites au cours de la procédure pénale.

Il arrive que le témoin refuse de témoigner par crainte de représailles. Même si ces situations sont peu fréquentes, nous devons en tenir compte car elles concernent généralement des affaires importantes. Des poursuites ne peuvent être couronnées de succès que si la qualité des preuves est bonne. Dans les affaires liées à la criminalité organisée, les preuves écrites sont souvent rares ou inexistantes et il faut plus souvent que pour d'autres affaires faire appel à des

waarheidsvinding te doen. In dat kader spelen getuigen een zeer belangrijke rol. De uitspraak van de rechter is in veel gevallen mede gebaseerd op de verklaring van de getuige tijdens de strafprocedure.

In sommige strafdossiers is de getuige een belangrijk element. Als iedereen vertelde wat hij wist, zouden veel zaken snel kunnen worden opgelost. In een aantal gevallen ziet de getuige af van de getuigenis omdat hij, al dan niet terecht, vreest voor represailles. Hoewel dergelijke situaties beperkt in aantal zijn, moet er toch rekening mee worden gehouden want de zaken waar dergelijke vrees eventueel bestaat, zijn meestal zware zaken. Een vervolging kan enkel succesvol worden genoemd op voorwaarde dat de kwaliteit van de bewijsvoering goed is. Voor zaken die te maken hebben met de georganiseerde misdaad, bestaan er vaak weinig of geen geschreven bewijsstukken en moet er meer dan voor andere zaken een beroep worden gedaan op getuigen. Iemand over de brug halen om een getuigenis af te leveren, zal vlotter gebeuren als men die persoon kan waarborgen dat de eigen veiligheid of die van familieleden of naasten geen gevaar loopt.

De bescherming van bedreigde getuigen is broodnodig voor een doeltreffende aanpak van de georganiseerde criminaliteit. De idee van een dergelijke bescherming is reeds meermaals aan bod gekomen in verschillende parlementaire onderzoekscommissies. Zowel het eerste tussentijdse rapport van de opvolgingscommissie inzake de georganiseerde criminaliteit van april 2001 als het meest recente verwijzen naar de noodzaak van een wettelijke regeling omtrent anonieme en andere getuigen. Ook uit de jaarverslagen 'georganiseerde criminaliteit' blijkt dat een dergelijke regeling een prioriteit is. De verschillende verslagen tonen aan dat een meerderheid van de criminele organisaties een beroep doet op geweld of intimidatie om de positie die ze opgebouwd hebben te handhaven. We lezen dat 11,8 procent van de slachtoffers van de georganiseerde misdaad mensen zijn die met justitie wensen samen te werken. De aard van de gewelddaden en intimidaties is verschillend, maar steeds ernstig. Zo wordt er gesproken van rechtstreekse bedreigingen, materiële schade, slagen en verwondingen, zelfs moord en doodslag. In de Verenigde Staten is er rond die problematiek onderzoek gedaan. Er werd daar vastgesteld dat 10 procent van alle moorden die in verband kunnen worden gebracht met de georganiseerde misdaad, gepleegd worden op getuigen.

Een ander argument om te stellen dat er een wetgeving noodzakelijk is, is dat er de facto reeds bescherming wordt toegestaan aan bedreigde getuigen. Zo hebben in 2001 17 mensen beschermingsmaatregelen kunnen genieten. Dat is een vrij groot aantal, gelet op het ontbreken van enig wettelijk kader.

Die conclusies zijn niet alleen te vinden in de jaarverslagen 'georganiseerde criminaliteit' van België. Dezelfde resultaten staan in buitenlandse documenten, onder meer deze van de Raad van Europa en van de Europese Unie. Op Europees vlak bestaat sinds een aantal jaren een verhoogde aandacht voor de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Er werden verscheidene verzoeken voor een efficiënte aanpak ervan geformuleerd.

Reeds in 1995 is er door de Raad van Ministers van de

témoignages. Il sera plus facile de convaincre une personne de témoigner si on peut lui garantir qu'elle et ses proches ne courent aucun danger.

La protection des témoins menacés est indispensable pour lutter efficacement contre la criminalité organisée. L'idée d'une telle protection a déjà été émise à plusieurs reprises dans diverses commissions d'enquête parlementaires. Sa nécessité a également été mise en évidence dans les rapports annuels « criminalité organisée ». Les différents rapports montrent que la plupart des organisations criminelles recourent à la violence ou à l'intimidation pour sauvegarder leur position. Quelque 11,8 pour cent des victimes de la criminalité organisée souhaitent collaborer avec la justice. La nature des actes de violence et des intimidations diffère mais est toujours grave.

Selon une étude américaine, dix pour cent de tous les meurtres liés à la criminalité organisée sont commis sur des témoins.

Un autre argument plaidant en faveur d'une législation est que dans les faits les témoins menacés bénéficient déjà d'une protection. En 2001, 17 personnes ont bénéficié de mesures de protection, ce qui est beaucoup vu l'absence de cadre légal.

Ces conclusions ne figurent pas seulement dans les rapports « criminalité organisée » de la Belgique. On les retrouve aussi dans des documents étrangers, notamment du Conseil de l'Europe et de l'Union européenne. Depuis quelques années, la lutte contre le crime organisé retient davantage l'attention à l'échelon européen.

En 1995 déjà, le Conseil des ministres de l'Union européenne a adopté une résolution visant à garantir la sécurité des témoins contre la criminalité organisée. Le Conseil de l'Europe a quant à lui adopté en 1997 une recommandation sur les témoins menacés. Ces deux textes plaident pour une adaptation des législations nationales et pour l'instauration d'un réseau européen.

De nombreux pays d'Europe occidentale ont déjà adopté un régime légal en la matière. La Belgique est un peu à la traîne. Les réglementations les plus remarquables sont les witness protection programmes des États-Unis et du Canada. Ils vont plus loin que la simple protection des données identitaires d'un témoin et sont déjà bien implantés dans la procédure pénale. Il existe un programme fédéral et des programmes adoptés au niveau des États. Ils s'avèrent très efficaces. De très nombreux témoins en ont déjà bénéficié.

Le groupe VLD votera le projet avec enthousiasme. Il plaide depuis longtemps pour des mesures de lutte contre la criminalité organisée. Le Code pénal et le Code d'instruction criminelle proposent encore des moyens du 19^e siècle pour mener cette lutte mais ces moyens ne conviennent plus pour s'attaquer à la criminalité organisée moderne.

Europese Unie een resolutie goedgekeurd over het waarborgen van de veiligheid van getuigen tegen de georganiseerde misdaad. Ook de Raad van Europa keurde in 1997 een aanbeveling over bedreigde getuigen goed. Beide teksten pleiten voor een aanpassing van de verschillende nationale wetgevingen en een Europees netwerk. Inter-Europese akkoorden dringen zich dus op.

Ondertussen hebben vele West-Europese landen al een wettelijke regeling ingevoerd. Ik verwijs naar Nederland, Duitsland, Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk. België hinkt wat achterop. De meest in het oog springende regelingen zijn de *witness protection programmes* van de Verenigde Staten en Canada. In vergelijking daarmee staan de Europese initiatieven nog in de kinderschoenen. De *witness protection programmes* gaan nog een stuk verder dan het louter beschermen van de identiteitsgegevens van een getuige en zijn goed ingeburgerd in de strafprocedure. In Amerika bestaat een dergelijk federaal programma reeds sinds 1970. Uit cijfergegevens blijkt dat er al meer dan 6800 getuigen en meer dan 8000 van hun familieleden aan die programma's hebben deelgenomen. In Canada is dat systeem in 1994 ingevoerd. In beide landen bestaan er ook plaatselijke *witness protection programmes*, een wetgeving op deelstatelijk niveau. In Amerika zou er tot 1996 niemand van de beschermde getuigen en familieleden die de regels volgden, vermoord zijn. Getuigen kunnen dus op het systeem vertrouwen, waardoor ze vlugger geneigd zijn om in een dergelijk programma te stappen.

De VLD-fractie zal het ontwerp met enthousiasme goedkeuren. De VLD pleit al geruime tijd voor maatregelen tegen de georganiseerde criminaliteit. Het Strafwetboek en het Wetboek van Strafvordering werken nog met middelen van de negentiende eeuw om de criminaliteit te bestrijden. Die middelen zijn niet meer geschikt om de moderne, georganiseerde criminaliteit aan te pakken.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – *Ik feliciteer mevrouw Laloy met haar uitstekende verslag. Ze heeft er alle elementen in opgenomen die in de commissie voor de Justitie besproken werden. Dankzij de antwoorden die erin opgenomen zijn, hoef ik nu niet in detail te treden.*

We moeten nu overgaan tot de uitvoering van een deel van het veiligheidsplan waarin de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit een absolute prioriteit is. Die strijd berust op een achttal pijlers. Ten eerste is er de inwerkingtreding van het federaal parket. Dit landelijk parket kan boven de grenzen van de gerechtelijke arrondissementen en binnen de internationale samenwerking de strijd voeren tegen de georganiseerde criminaliteit.

Vervolgens vermeld ik de recente wet met betrekking tot de anonieme getuigen en de besprekingen betreffende de audiovisuele technieken die zullen worden aangewend om getuigenissen te vergemakkelijken. Die besprekingen zijn bijna afgerond in de senaatscommissie voor de Justitie.

In de kamercommissie voor de Justitie werd onlangs het wetsontwerp met betrekking tot het bewarend beslag en de verdeling van de bewijslast goedgekeurd. Dat ontwerp zal wellicht volgende week in de Senaat worden besproken. Tenslotte vermeld ik nog de bijzondere politietechnieken en de regeling rond de medewerkers van het gerecht.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – Je voudrais tout d'abord féliciter Mme Laloy de son excellent rapport puisqu'elle a abordé tous les problèmes qui ont été discutés en commission de la Justice. Je crois que les réponses fournies me dispensent d'entrer dans les détails.

Nous devons maintenant mettre en œuvre une partie du plan de sécurité, lequel accorde une priorité absolue à la lutte contre la criminalité organisée. Cette lutte repose sur huit piliers.

Le premier est l'installation du parquet fédéral. Ce parquet national peut lutter contre le crime organisé sans tenir compte des limites des arrondissements judiciaires et dans le cadre de la coopération internationale.

Je citerai ensuite la récente loi sur les témoins anonymes et les discussions relatives aux techniques audiovisuelles qui seront utilisées pour faciliter les témoignages. Ces discussions touchent à leur fin en commission de la Justice du Sénat.

La commission de la Justice de la Chambre vient de discuter du projet relatif à la saisie conservatoire et au partage de la charge de la preuve. Ce projet sera sans doute examiné la semaine prochaine au Sénat.

Je citerai enfin les techniques particulières de recherche et le

Sommige leden, onder wie de heer Vandenberghe drongen erop aan om alles op te nemen in één wet. Dat is wel beter voor de samenhang, maar kan eventueel leiden tot tijdverlies. Dan zouden sommige punten tegen het einde van de legislatuur misschien niet zijn afgerond. Daarom heeft de regering afzonderlijke ontwerpen ingediend.

We hebben in ieder geval altijd gestreefd naar een grote coherentie tussen de verschillende teksten. Dat was trouwens geen probleem aangezien voor de verschillende ontwerpen de studieteksten van dezelfde universiteiten werden geraadpleegd.

De bescherming van bedreigde getuigen is een effectief middel in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit omdat het de getuige beschermt in ruil voor de inlichtingen die hij aan de rechtbank geeft. Hij zal die getuigenissen afleggen onder zijn identiteit, wat betekent dat zowel de rechter ten gronde als de verdediger hem zullen kennen. De bescherming is niet beperkt tot de getuige, maar geldt ook voor zijn familie.

België neemt wat de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit betreft dezelfde positie in als de Verenigde Naties, de Raad van Europa en de Europese Unie en komt zijn engagement dus na, wat mij doet besluiten dat België dank zij al die maatregelen geen vrijhaven zal worden voor de georganiseerde criminaliteit.

Dit wetsontwerp is slechts een eerste stap naar een globale regeling inzake de getuigenbescherming in België. Het legt de basis voor een efficiënte bescherming van personen die meewerken met het gerecht. De getuigenbescherming, zoals ze in dit wetsontwerp wordt geregeld, vergt een aantal wettelijke en/of administratieve regelingen, vooral inzake organisatie van de bescherming.

De regering acht het niettemin noodzakelijk een wettelijke basis te creëren voor de fysieke bescherming van getuigen om in het geheel van de stafprocedure de nodige waarborgen te bieden, zowel voor de rechten van de verdediging als voor de rechten van de getuigen en de slachtoffers.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Justitie is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1483/11.)

De voorzitter. – Ik herinner eraan dat de commissie een nieuw opschrift voorstelt: Wetsontwerp houdende een regeling voor de bescherming van bedreigde getuigen en andere bepalingen.

Artikel 5 luidt:

In boek I van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk VII^{ter} ingevoegd, dat de artikelen 102 tot 111 omvat, luidende:

“Hoofdstuk VII^{ter}. – Bescherming van bedreigde getuigen

régime relatif aux collaborateurs de justice.

Certains membres, dont M. Vandenberghe, ont insisté pour que tout cela fasse l’objet d’une seule loi. Cette approche a l’avantage de la cohérence et de la concordance mais pose aussi le problème d’une éventuelle perte de temps. On risquerait alors de ne pas aboutir sur certains points à la fin de la législature. C’est la raison pour laquelle le gouvernement a scindé les différents objets.

Nous avons en tout cas cherché à assurer une grande cohérence entre les différents textes. Ce ne fut d’ailleurs pas difficile puisque toutes les études consultées provenaient des mêmes universités.

La protection des témoins menacés est un moyen efficace pour lutter contre le crime organisé : on protège le témoin en échange des informations qu’il donne au tribunal. Le témoin témoignera sous son identité et sera connu du juge du fond et du défenseur. La protection peut être étendue à la famille du témoin.

La Belgique adopte la même position que les Nations unies, le Conseil de l’Europe et l’Union européenne. Elle respecte donc ses engagements, ce qui m’amène à conclure qu’elle se sera pas le port franc de la criminalité organisée.

Le présent projet de loi ne constitue qu’une première étape vers une réglementation globale en matière de protection des témoins en Belgique et jette les bases d’une protection efficace des personnes qui collaborent au fonctionnement de la Justice. La protection des témoins, telle que prévue dans le présent projet, nécessite un certain nombre de dispositions légales et/ou administratives portant principalement sur l’organisation de la protection.

Le gouvernement estime néanmoins qu’il est nécessaire de créer une base légale pour la protection physique des témoins en vue d’offrir, pour l’intégralité de la procédure criminelle, les garanties nécessaires tant en ce qui concerne les droits de la défense que ceux des témoins et ceux des victimes.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission de la Justice est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1483/11.)

M. la présidente. – Je vous rappelle que la commission propose un nouvel intitulé : Projet de loi contenant des règles relatives à la protection des témoins menacés et d’autres dispositions.

L’article 5 est ainsi libellé :

Il est inséré dans le Livre I^{er} du même Code, un chapitre VII^{ter}, comprenant les articles 102 à 111, rédigé comme suit :

« Chapitre VII^{ter}. – De la protection des témoins menacés

Afdeling I. – Definities van sommige in dit hoofdstuk voorkomende uitdrukkingen

Art. 102. — Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

1° bedreigde getuige: een persoon die gevaar loopt als gevolg van afgelegde of af te leggen verklaringen in de loop van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek in het kader van een strafzaak, hetzij in België, hetzij voor een internationaal rechtscollege hetzij, wanneer terzake de wederkerigheid gewaarborgd is, in het buitenland, en die bereid is die verklaringen desgevraagd ter terechtzitting te bevestigen;

2° gezinsleden: de echtgenoot van de bedreigde getuige of de persoon met wie hij samenleeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft, de inwonende bloedverwanten van de bedreigde getuige, van diens echtgenoot of van de persoon met wie hij samenleeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft, hun inwonende adoptanten en adoptiekinderen en de inwonende bloedverwanten van hun adoptanten en adoptiekinderen;

3° andere bloedverwanten: de niet-inwonende bloedverwanten tot in de derde graad van de bedreigde getuige, van diens echtgenoot of van de persoon met wie hij samenleeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft, hun niet-inwonende adoptanten en adoptiekinderen en de niet-inwonende bloedverwanten van hun adoptanten en adoptiekinderen tot in de tweede graad.

Afdeling II. – De organen van de bescherming

Art. 103. — §1. De Getuigenbeschermingscommissie is bevoegd voor het toekennen, wijzigen en intrekken van beschermingsmaatregelen en van financiële hulpmaatregelen.

De Getuigenbeschermingscommissie is samengesteld uit de federale procureur, die als voorzitter fungeert, een procureur des Konings aangewezen door de raad van procureurs des Konings, de procureur-generaal aan wie de specifieke taak van internationale betrekkingen is toegewezen, de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie, de directeur-generaal Operationele Ondersteuning van de federale politie, een vertegenwoordiger van het ministerie van Justitie en een vertegenwoordiger van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De twee laatstgenoemden hebben slechts een adviserende bevoegdheid en hebben geen stemrecht.

De Getuigenbeschermingscommissie komt samen na bijeenroeping door haar voorzitter. De leden van de Getuigenbeschermingscommissie zijn in persoon aanwezig of laten zich vervangen overeenkomstig de regels die zij vastleggen in het huishoudelijk reglement. De Koning keurt het huishoudelijk reglement van de commissie goed.

§2. De coördinatie van de bescherming wordt verzorgd door de Getuigenbeschermingsdienst bij de Algemene Directie Gerechtelijke Politie van de federale politie.

§3. De tenuitvoerlegging van de bescherming van gedetineerde personen binnen de gevangenis wordt verzorgd door het Directoraat-generaal der

Section 1^{ère} – Définitions de certaines expressions figurant dans le présent chapitre

Art. 102. — Pour l'application du présent chapitre, on entend par :

1° témoin menacé : une personne mise en danger à la suite de déclarations faites ou à faire dans le cadre d'une affaire pénale durant l'information ou durant l'instruction, soit en Belgique, soit devant un tribunal international, soit, si la réciprocité est assurée, à l'étranger, et qui est disposée à confirmer ces déclarations sur demande à l'audience ;

2° membres de la famille : le conjoint du témoin menacé ou la personne avec laquelle il cohabite et entretient une relation affective et sexuelle durable, les parents vivant sous le même toit du témoin menacé, de son conjoint ou de la personne avec laquelle il cohabite et entretient une relation affective et sexuelle durable, leurs adoptants et enfants d'adoption vivant sous le même toit et les parents de leurs adoptants et enfants d'adoption vivant sous le même toit ;

3° autres parents : les parents du témoin menacé jusqu'au troisième degré ne vivant pas sous le même toit, les parents de son conjoint ou de la personne avec laquelle il cohabite et entretient une relation affective et sexuelle durable, leurs adoptants et enfants d'adoption ne vivant pas sous le même toit et les parents des adoptants et enfants d'adoption jusqu'au deuxième degré ne vivant pas sous le même toit.

Section II. – Des organes de protection

Art. 103. — §1^{er}. La Commission de protection des témoins est compétente en matière d'octroi, de modification ou de retrait des mesures de protection et des mesures d'aide financière.

La Commission de protection des témoins est composée du procureur fédéral, qui en assure la présidence, d'un procureur du Roi désigné par le Conseil des procureurs du Roi, du procureur général à qui est confiée la tâche spécifique des relations internationales, du directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale, du directeur général de l'appui opérationnel de la police fédérale, d'un représentant du ministère de la Justice et d'un représentant du ministère de l'Intérieur. Ces deux derniers n'ont qu'une compétence consultative et n'ont pas voix délibérative.

La Commission de protection des témoins se réunit sur convocation de son président. Les membres de la Commission de protection des témoins assistent aux réunions en personne ou se font remplacer conformément aux règles qu'ils fixent dans le règlement d'ordre intérieur. Le Roi approuve le règlement d'ordre intérieur de la commission.

§2. La coordination de la protection est assurée par le Service de protection des témoins au sein de la Direction générale de la Police judiciaire de la police fédérale.

§3. L'exécution de la protection au sein de la prison de personnes détenues est assurée par la Direction générale des Établissements pénitentiaires.

Strafinrichtingen.

In alle andere gevallen wordt de tenuitvoerlegging van de bescherming verzekerd door de Algemene Directie Operationele Ondersteuning van de federale politie.

Afdeling III. – De toekenning van bescherming

Art. 104. — §1. De Getuigenbeschermingscommissie kan, met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit, gewone beschermingsmaatregelen toekennen aan een bedreigde getuige en, in voorkomend geval en voor zover zij gevaar lopen als gevolg van de door hem afgelegde of af te leggen verklaringen, aan zijn gezinsleden en andere bloedverwanten.

De gewone beschermingsmaatregelen kunnen inzonderheid omvatten:

1° het afschermen van de gegevens van de betrokken persoon bij de dienst bevolking en bij de burgerlijke stand;

2° het verstrekken van raadgevingen op het vlak van preventie;

3° het plaatsen van technopreventieve middelen;

4° het aanstellen van een contactambtenaar;

5° het voorzien in een alarmprocedure;

6° het verstrekken van psychologische bijstand;

7° het preventief patrouilleren door de politiediensten;

8° het registreren van in- en uitgaande gesprekken;

9° het op regelmatige tijdstippen controleren van de raadplegingen van het rijksregister en/of het afschermen van de gegevens van de betrokkene;

10° het ter beschikking stellen van een geheim telefoonnummer;

11° het ter beschikking stellen van een afgeschermd nummerplaat;

12° het ter beschikking stellen van een GSM voor noodoproepen;

13° het onmiddellijk en van nabij fysiek beveiligen van de betrokken persoon;

14° het elektronisch beveiligen van de betrokken persoon;

15° het reloceren van de betrokken persoon gedurende maximaal 45 dagen;

16° het plaatsen van de gedetineerde betrokken persoon in een bijzonder beveiligde afdeling van de gevangenis.

§2. Bovendien kan de Getuigenbeschermingscommissie, met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit, uitsluitend bijzondere beschermingsmaatregelen toekennen aan een bedreigde getuige wiens bescherming met gewone beschermingsmaatregelen niet kan worden verzekerd en wiens verklaringen betrekking hebben op een misdrijf zoals bedoeld in artikel 90ter, §§2, 3 of 4, een misdrijf gepleegd in het kader van een criminele organisatie zoals bedoeld in artikel 324bis van het Strafwetboek of een misdrijf zoals

Dans tous les autres cas, l'exécution de la protection est assurée par la Direction générale de l'appui opérationnel de la police fédérale.

Section III. – De l'octroi de la protection

Art. 104. — §1^{er}. La Commission de protection des témoins peut, compte tenu des principes de subsidiarité et de proportionnalité, octroyer des mesures de protection ordinaires à un témoin menacé ainsi que, le cas échéant et dans la mesure où ils courent un danger à la suite de ses déclarations faites ou à faire, aux membres de sa famille et autres parents.

Les mesures de protection ordinaires peuvent notamment comprendre :

1° la protection des données relatives à la personne concernée auprès du service de la population et auprès de l'état civil ;

2° la formulation de conseils dans le domaine de la prévention ;

3° l'installation d'un équipement technique préventif ;

4° la désignation d'un fonctionnaire de contact ;

5° l'élaboration d'une procédure d'alarme ;

6° l'octroi d'une assistance psychologique ;

7° l'organisation, à titre préventif, de patrouilles par les services de police ;

8° l'enregistrement des appels entrants et sortants ;

9° le contrôle régulier des consultations du registre national et/ou la protection des données relatives à la personne concernée ;

10° la mise à disposition d'un numéro de téléphone secret ;

11° la mise à disposition d'une plaque d'immatriculation protégée ;

12° la mise à disposition d'un GSM pour les appels urgents ;

13° la protection physique rapprochée et immédiate de la personne concernée ;

14° la protection électronique de la personne concernée ;

15° la relocalisation de la personne concernée pendant maximum 45 jours ;

16° le placement dans une section spécialement protégée de la prison de la personne concernée détenue.

§2. En outre, la Commission de protection des témoins peut, compte tenu des principes de subsidiarité et de proportionnalité, octroyer exclusivement des mesures de protection spéciales à un témoin menacé dont la protection ne peut être assurée par des mesures de protection ordinaires et dont les déclarations concernent une infraction visée à l'article 90ter, §§2, 3 ou 4, une infraction commise dans le cadre d'une organisation criminelle visée à l'article 324bis du Code pénal ou une infraction visée à la loi du 16 juin 1993 relative à la répression des violations

bedoeld in de wet van 16 juni 1993 betreffende de bestraffing van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, en, in voorkomend geval, aan zijn gezinsleden en, voor zover zij gevaar lopen als gevolg van de door hem afgelegde of af te leggen verklaringen, aan zijn andere bloedverwanten.

De bijzondere beschermingsmaatregelen kunnen omvatten:

1° het reloceren van de betrokken persoon gedurende meer dan 45 dagen;

2° het wijzigen van de identiteit van de betrokken persoon.

§3. De Getuigenbeschermingscommissie kan, rekening houdend met de specifieke situatie van de betrokken persoon, financiële hulpmaatregelen toekennen aan de bedreigde getuige aan wie bijzondere beschermingsmaatregelen worden toegekend.

De financiële hulpmaatregelen kunnen omvatten:

1° een maandelijks uitkering om in het onderhoud van de bedreigde getuige en zijn samen met hem beschermde gezinsleden en andere bloedverwanten te voorzien, en waarvan bepaalde gedeelten kunnen bestemd worden voor specifieke doeleinden;

2° de éénmalige uitkering van een bedrag voor het opstarten van een zelfstandige activiteit;

3° een bijzondere financiële bijdrage voor specifieke doeleinden.

§4. De persoon aan wie bijzondere beschermingsmaatregelen worden toegekend, heeft van rechtswege recht op psychologische begeleiding, op hulp bij het zoeken naar werk en op tussenkomst bij de uitoefening van verworven pecuniaire rechten, overeenkomstig de modaliteiten bepaald bij artikel 107, derde lid.

Art. 105. — §1. De procureur des Konings, de procureur-generaal, de federale procureur of de onderzoeksrechter, naar gelang van het geval, kan bij een met redenen omkleed verzoekschrift, waarbij een afschrift van het dossier is gevoegd, om de toekenning van beschermingsmaatregelen en van financiële hulpmaatregelen verzoeken.

Het verzoekschrift vermeldt:

1° de dag, de maand en het jaar;

2° de naam en de functie van de magistraat die het verzoekschrift indient;

3° de naam, de voornaam en de woon- of verblijfplaats van de personen voor wie de bedoelde maatregelen worden gevraagd;

4° of gewone, dan wel bijzondere beschermingsmaatregelen, en in voorkomend geval welke, en financiële hulpmaatregelen dienen te worden toegekend;

5° de gewone beschermingsmaatregelen bedoeld in §3, en de bijzondere redenen die deze wettigen.

De procureur des Konings, de procureur-generaal en de federale procureur zenden het verzoekschrift over aan de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie.

graves du droit international humanitaire et, le cas échéant, aux membres de sa famille ainsi que, dans la mesure où ils courent un danger à la suite de ses déclarations faites ou à faire, à ses autres parents.

Les mesures de protection spéciales peuvent comprendre :

1° la relocalisation de la personne concernée pour une période de plus de 45 jours ;

2° le changement d'identité de la personne concernée.

§3. La Commission de protection des témoins peut, en tenant compte de la situation spécifique de la personne concernée, octroyer des mesures d'aide financière au témoin menacé qui bénéficie de mesures de protection spéciales.

Les mesures d'aide financière peuvent comprendre :

1° un versement mensuel destiné à assurer la subsistance du témoin menacé ainsi que des membres de sa famille et autres parents qui sont protégés avec lui, et dont certaines parties peuvent être destinées à des fins spécifiques ;

2° le versement en une seule fois d'un montant pour démarrer une activité indépendante ;

3° une contribution financière spéciale réservée à des fins spécifiques.

§4. La personne bénéficiant de mesures de protection spéciales a automatiquement droit à une assistance psychologique, à de l'aide dans la recherche d'un emploi et à une intervention lors de l'exercice des droits pécuniaires acquis, conformément aux modalités visées à l'article 107, alinéa 3.

Art. 105. — §1^{er}. Le procureur du Roi, le procureur général, le procureur fédéral ou le juge d'instruction, selon le cas, peut demander l'octroi de mesures de protection et de mesures d'aide financière par requête écrite motivée, accompagnée d'une copie du dossier.

La requête mentionne :

1° les jour, mois et année ;

2° les nom et fonction du magistrat qui dépose la requête ;

3° les nom et prénom ainsi que le lieu de domicile ou de résidence des personnes pour lesquelles les mesures visées sont demandées ;

4° s'il convient d'octroyer des mesures de protection ordinaires ou spéciales, et le cas échéant lesquelles, et des mesures d'aide financière ;

5° les mesures de protection ordinaires visées au §3, et les motifs particuliers qui les justifient.

Le procureur du Roi, le procureur général et le procureur fédéral transmettent la requête au président de la Commission de protection des témoins.

De onderzoeksrechter zendt het verzoekschrift over aan de procureur des Konings, die het onverwijld doorstuurt naar de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie.

Op schriftelijk en met redenen omkleed verzoek van de bedreigde getuige kan de procureur des Konings, de procureur-generaal, de federale procureur of de onderzoeksrechter in zijn verzoekschrift aanduiden aan welke andere personen dan degenen bedoeld in artikel 102 beschermingsmaatregelen kunnen worden toegekend. Deze beschermingsmaatregelen kunnen door de Commissie slechts worden toegekend voor zover deze personen effectief gevaar lopen.

§2. Zodra de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie het verzoekschrift tot het toekennen van beschermingsmaatregelen en desgevallend van financiële hulpmaatregelen heeft ontvangen, verzoekt hij de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie om een schriftelijk advies.

§3. Indien bij hoogdringendheid beschermingsmaatregelen noodzakelijk zijn, kan de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie na ruggespraak met de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie en in afwachting van diens advies, bij voorlopige beslissing gewone beschermingsmaatregelen toekennen.

De voorlopige beslissing is met redenen omkleed. Zij houdt precieze opgave in van de beschermingsmaatregelen die worden toegekend.

Van de voorlopige beslissing wordt schriftelijk kennis gegeven aan de bedreigde getuige.

§4. De directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie zendt, binnen een maand na ontvangst van het verzoek bepaald in §2, een omstandig advies over nopens het voldaan zijn van de wettelijke voorwaarden voor de gevraagde beschermingsmaatregelen in hoofde van de personen waarvoor bescherming wordt gevraagd en, in voorkomend geval en indien bijzondere beschermingsmaatregelen worden gevraagd, nopens de persoonlijke geschiktheid van de betrokken personen voor de toekenning van de gevraagde beschermingsmaatregelen, alsook nopens in voorkomend geval gevraagde financiële hulpmaatregelen.

Indien een persoon waarvoor bijzondere beschermingsmaatregelen worden gevraagd, schuldig is bevonden aan een feit dat een gevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf tot gevolg kan hebben, of indien de strafvordering wegens dergelijk feit ten aanzien van hem vervallen is ingevolge toepassing van artikel 216*bis* of 216*ter*, houdt het advies nopens de persoonlijke geschiktheid van de betrokkene voor de toekenning van bijzondere beschermingsmaatregelen in elk geval een evaluatie in van het gevaar dat de betrokkene zou kunnen vormen voor de samenleving waarnaar hij wordt gereleceerd.

§5. Van zodra de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie het advies van de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie heeft ontvangen, roept hij de Commissie samen om over het verzoek te beslissen.

Le juge d'instruction transmet la requête au procureur du Roi, lequel la transmet immédiatement au président de la Commission de protection des témoins.

Sur demande écrite et motivée du témoin menacé, le procureur du Roi, le procureur général, le procureur fédéral ou le juge d'instruction peut indiquer dans sa requête les personnes autres que celles visées à l'article 102 à qui il peut être octroyé des mesures de protection. Ces mesures de protection ne peuvent être octroyées par la Commission que si ces personnes courent effectivement un danger.

§2. Dès que le président de la Commission de protection des témoins a reçu la requête en vue de l'octroi de mesures de protection et, le cas échéant, de mesures d'aide financière, il demande au directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale un avis écrit.

§3. Si des mesures de protection sont nécessaires en cas d'extrême urgence, le président de la Commission de protection des témoins peut, après concertation avec le directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale et dans l'attente de l'avis de celui-ci, décider à titre provisoire d'octroyer des mesures de protection ordinaires.

La décision provisoire est motivée. Elle contient une description précise des mesures de protection octroyées.

Le témoin menacé est informé par écrit de la décision provisoire.

§4. Le directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale rend dans le mois qui suit la réception de la demande visée au §2, un avis circonstancié sur la réalisation des conditions légales pour l'octroi des mesures de protection dans le chef des personnes pour lesquelles une protection est demandée et, le cas échéant, si des mesures de protection spéciales sont demandées, sur l'aptitude personnelle des personnes concernées à pouvoir bénéficier des mesures de protection ainsi que des mesures d'aide financière demandées éventuellement.

Si une personne pour laquelle des mesures de protection spéciales sont demandées, est déclarée coupable d'un fait passible d'une peine d'emprisonnement d'un an ou d'une peine plus lourde ou si l'action publique contre pareil fait s'est éteinte à son égard à la suite de l'application de l'article 216*bis* ou 216*ter*, l'avis relatif à la capacité personnelle de l'intéressé à pouvoir bénéficier de mesures de protection spéciales contient en tout cas une évaluation du danger que l'intéressé pourrait représenter pour l'environnement dans lequel il sera relocalisé.

§5. Dès que le président de la Commission de protection des témoins a reçu l'avis du directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale, il convoque la Commission pour statuer sur la requête.

§6. De Getuigenbeschermingscommissie beslist bij meerderheid van stemmen.

§7. De beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie is met redenen omkleed. Zij houdt precieze opgave in van de bijzondere beschermingsmaatregelen en de financiële hulpmatregelen die in voorkomend geval worden toegekend.

Indien gewone beschermingsmaatregelen worden toegekend, wordt de Getuigenbeschermingsdienst ermee belast te bepalen welke beschermingsmaatregelen als bedoeld in artikel 104, §1, concreet worden genomen.

§8. Wanneer de beslissing een wijziging van de identiteit betreft, wordt zij meegedeeld aan de minister van Justitie.

§9. De beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie heft van rechtswege de door de voorzitter bij voorlopige beslissing toegekende beschermingsmaatregelen op.

§10. Tegen de beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie staat geen rechtsmiddel open.

Art. 106. — §1. In afwijking van de bepalingen van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, kan de minister van Justitie een verandering van naam en van voornamen toestaan op voorstel van de Getuigenbeschermingscommissie.

De nieuwe identiteit wordt vastgesteld in overleg met de Getuigenbeschermingsdienst en de betrokken persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger.

§2. Een afschrift van het ministerieel besluit dat de verandering van naam en voornamen toestaat, wordt binnen tien dagen na de ondertekening overgezonden aan de Getuigenbeschermingsdienst en aan de procureur des Konings. De Getuigenbeschermingsdienst neemt onmiddellijk contact op met de procureur des Konings met het oog op de overschrijving van het dispositief van het besluit in de registers van de burgerlijke stand.

De procureur des Konings vordert de overschrijving in de registers van de burgerlijke stand van:

1° de plaats waar de begunstigde of een van de begunstigten is geboren;

2° de plaats waar de begunstigde of een van de begunstigten zijn gewone verblijfplaats heeft, wanneer geen van de begunstigten in België is geboren;

3° van Brussel, wanneer geen van de begunstigten in België is geboren noch er zijn gewone verblijfplaats heeft.

De verandering van naam en de verandering van voornamen hebben gevolg op de dag van de overschrijving. De naamsverandering geldt vanaf die dag voor de minderjarige kinderen tot wie zij is uitgebreid.

Door toedoen van de procureur des Konings wordt melding gemaakt van de overschrijving op de kant van de akten van de burgerlijke stand die betrekking hebben op de begunstigten.

§3. De verandering van naam en de verandering van voornamen zijn vrij van zegelrecht en registratierecht.

§6. La Commission de protection des témoins statue à la majorité des voix.

§7. La décision de la Commission de protection des témoins est motivée. Elle mentionne les mesures de protection spéciale et les aides financières éventuellement octroyées.

Si des mesures de protection ordinaire sont octroyées, le Service de protection des témoins est chargé de déterminer quelles sont, parmi les mesures de protection énumérées à l'article 104, §1^{er}, celles qui seront concrètement prises.

§8. La décision est communiquée au ministre de la Justice lorsqu'elle concerne un changement d'identité.

§9. La décision de la Commission de protection des témoins lève de plein droit les mesures de protection octroyées par le président par décision provisoire.

§10. La décision de la Commission de protection des témoins n'est susceptible d'aucun recours.

Art. 106. — §1^{er}. Par dérogation aux dispositions de la loi du 15 mai 1987 relative aux noms et prénoms, le ministre de la Justice peut autoriser un changement de nom et de prénoms sur proposition de la Commission de protection des témoins.

La nouvelle identité est déterminée en concertation avec le Service de protection des témoins et avec la personne concernée, ou son représentant légal.

§2. Dans les dix jours de la signature de l'arrêté ministériel autorisant le changement de nom et de prénoms, une copie de cet arrêté est transmise au Service de protection des témoins et au procureur du Roi. Le Service de protection des témoins prend immédiatement contact avec le procureur du Roi en vue de la transcription du dispositif de l'arrêté dans les registres de l'état civil.

Le procureur du Roi requiert la transcription dans les registres de l'état civil :

1° du lieu de naissance du ou d'un des bénéficiaires ;

2° du lieu de résidence habituelle du ou d'un des bénéficiaires si aucun d'eux n'est né en Belgique ;

3° de Bruxelles si aucun des bénéficiaires n'est né en Belgique et n'y a sa résidence habituelle.

Le changement de nom et le changement de prénoms produisent leurs effets à la date de la transcription. Le changement de nom s'applique dès cette date aux enfants mineurs à l'égard desquels il a été étendu.

À la diligence du procureur du Roi, il est fait mention de la transcription en marge des actes de l'état civil relatifs aux bénéficiaires.

§3. Le changement de nom et le changement de prénoms sont exemptés du droit de timbre et du droit

§4. In afwijking van artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek mag een uittreksel of afschrift van een akte van de burgerlijke stand met betrekking tot een persoon die met toepassing van dit artikel een wijziging van identiteit heeft verkregen, slechts worden gegeven met uitdrukkelijke toestemming van de procureur des Konings, op eensluitend advies van de Getuigenbeschermingsdienst.

Art. 107. — De bedreigde getuige aan wie de beslissing tot het toekennen van beschermingsmaatregelen wordt overhandigd, ondertekent een schriftelijk memorandum, waarin hij zich ertoe verbindt om oprechte en volledige verklaringen af te leggen betreffende de zaak waarin hij zal getuigen, en om te getuigen telkens als hij hierom verzocht wordt.

Ingeval bijzondere beschermingsmaatregelen worden toegekend, verbindt hij zich er in het memorandum bovendien toe om oprechte en volledige verklaringen af te leggen over alle burgerrechtelijke verplichtingen die hetzij op hemzelf, hetzij op de samen met hem te beschermen gezinsleden of andere bloedverwanten rusten, en verzekert hij de integrale nakoming van deze verplichtingen.

Tevens verleent hij een algemene lastgeving aan de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie. Met instemming van de getuige kan de directeur-generaal Gerechtelijke Politie lastgevingsovereenkomsten sluiten met andere personen met het oog op het beheer van het vermogen van de getuige.

Afdeling IV. – Wijziging en intrekking van de bescherming

Art. 108 — §1. De Getuigenbeschermingsdienst toetst op aangifte van de politie, de procureur des Konings, de federale procureur, de onderzoeksrechter, de directeur-generaal der Strafinrichtingen, de bedreigde getuige of ambtshalve, doch minimaal om de zes maanden, of er een grond is tot wijziging of intrekking van de toegekende beschermingsmaatregelen en, desgevallend, van de toegekende financiële hulpmaatregelen.

§2. De toegekende beschermingsmaatregelen kunnen worden gewijzigd indien deze niet volstaan of indien minder verstrekende maatregelen volstaan om de bescherming van de bedreigde getuige of de leden van zijn gezin of andere bloedverwanten te verzekeren, en in de gevallen waarin zij kunnen worden ingetrokken.

§3. De aan een persoon toegekende beschermingsmaatregelen kunnen worden ingetrokken indien:

1° hij ervan verdacht wordt een wanbedrijf of misdaad te hebben gepleegd na toekenning van de beschermingsmaatregelen;

2° hij na toekenning van de beschermingsmaatregelen schuldig is bevonden aan een feit dat een gevangenisstraf van een jaar of een zwaardere straf tot gevolg kan hebben, of indien de strafvordering wegens dergelijk feit ten aanzien van hem vervallen is ingevolge toepassing van artikel 216bis of 216ter;

3° hij enige handeling heeft gesteld die afbreuk doet aan de

d'enregistrement.

§4. Par dérogation à l'article 45 du Code civil, il ne peut être délivré un extrait ou une copie d'un acte de l'état civil concernant une personne qui a fait l'objet d'un changement d'identité en application du présent article, qu'avec l'autorisation expresse du procureur du Roi, sur l'avis conforme du Service de protection des témoins.

Art. 107. — Le témoin menacé auquel la décision d'octroyer des mesures de protection est remise, signe un mémorandum écrit par lequel il s'engage à faire des déclarations sincères et complètes relatives à l'affaire dans laquelle il va témoigner et à témoigner chaque fois qu'on le lui demandera.

Si des mesures de protection spéciales sont octroyées, il s'engage en outre par le mémorandum à faire des déclarations sincères et complètes relatives à toutes les obligations civiles qui reposent sur lui ou sur les membres de sa famille ou sur d'autres parents qui sont également à protéger et il s'engage à respecter ces obligations dans leur intégralité.

Il donne également un mandat général au directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale. Avec l'accord du témoin, le directeur général de la Police judiciaire peut conclure des contrats avec des autres personnes en vue de la gestion, par procuration, du patrimoine du témoin.

Section IV. – De la modification et du retrait de la protection

Art. 108 — §1^{er}. Le Service de protection des témoins vérifie au moins tous les six mois, à la demande de la police, du procureur du Roi, du procureur fédéral, du juge d'instruction, du directeur général des établissements pénitentiaires, du témoin menacé ou d'office, s'il y a des raisons de modifier ou de retirer les mesures de protection ainsi que les aides financières éventuellement octroyées.

§2. Les mesures de protection octroyées peuvent être modifiées si elles ne suffisent pas ou si des mesures moins importantes suffisent à assurer la protection du témoin menacé, des membres de sa famille ou d'autres parents et dans les cas où elles peuvent être retirées.

§3. Les mesures de protection octroyées à une personne peuvent être retirées si :

1° elle est soupçonnée d'avoir commis un délit ou un crime après l'octroi des mesures de protection ;

2° après l'octroi des mesures de protection, elle est déclarée coupable d'un fait pouvant donner lieu à une peine d'emprisonnement d'un an ou à une peine plus lourde, ou si l'action publique est éteinte à son égard pour un fait semblable en application de l'article 216bis ou 216ter ;

3° elle a posé un quelconque acte portant préjudice aux

hem toegekende beschermingsmaatregelen;

4° de toegekende beschermingsmaatregelen kunnen bovendien worden ingetrokken indien de bepalingen van het memorandum niet worden nageleefd.

§4. De aan een persoon toegekende beschermingsmaatregelen worden in elk geval ingetrokken wanneer deze geen gevaar meer loopt, voor zover dit door de wet als een voorwaarde voor toekenning van de toegekende beschermingsmaatregelen wordt omschreven.

De aan een bedreigde getuige toegekende beschermingsmaatregelen worden in elk geval ingetrokken wanneer deze formeel in verdenking gesteld wordt of vervolgd wordt door het openbaar ministerie voor de feiten die het voorwerp uitmaken van zijn getuigenis.

§5. De aan de bedreigde getuige toegekende financiële hulpmaatregelen kunnen worden gewijzigd indien het bedrag ervan niet volstaat, dan wel een geringer bedrag volstaat om in het onderhoud van de bedreigde getuige en de samen met hem beschermde gezinsleden en andere bloedverwanten te voorzien, en in de gevallen waarin zij kunnen worden ingetrokken. De Getuigenbeschermingscommissie houdt rekening met de specifieke situatie van de betrokken persoon.

§6. De aan de bedreigde getuige toegekende financiële hulpmaatregelen kunnen worden ingetrokken indien:

1° de bedreigde getuige zelf in zijn onderhoud en dat van de samen met hem gereleerde leden van zijn gezin en andere bloedverwanten kan voorzien of had kunnen voorzien, doch dit door eigen fout of nalatigheid heeft verhinderd;

2° in geval van aanwending van voor specifieke doeleinden bestemde gedeelten van de maandelijks uitkering of van een bijzondere financiële bijdrage, voor andere dan de door de Getuigenbeschermingscommissie bepaalde doeleinden;

3° de bedreigde getuige overleden is, en de samen met hem gereleerde gezinsleden en andere bloedverwanten zelf in hun onderhoud kunnen voorzien.

Art. 109. — §1. Indien de Getuigenbeschermingsdienst van oordeel is dat een grond tot wijziging of intrekking, zoals bepaald in het voorgaande artikel, van de toegekende beschermingsmaatregelen of financiële hulpmaatregelen voorhanden is, zendt de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie binnen een maand een met redenen omkleed advies ter zake over aan de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie.

Wordt de wijziging van de toegekende beschermingsmaatregelen geadviseerd, dan wordt het bepaalde in artikel 105, §4, toegepast, met dien verstande dat de Getuigenbeschermingsdienst die een wijziging van gewone naar bijzondere beschermingsmaatregelen adviseert, zelf een voorstel tot financiële hulpmaatregelen kan formuleren.

§2. Van zodra de voorzitter van de Getuigenbeschermingscommissie het advies van de directeur-generaal Gerechtelijke Politie van de federale politie heeft ontvangen, roept hij de Commissie samen om

mesures de protection qui lui ont été octroyées ;

4° les mesures de protection octroyées peuvent en outre être retirées si les dispositions du mémorandum ne sont pas respectées.

§4. Les mesures de protection octroyées à une personne sont en tout cas retirées lorsque la personne n'est plus en danger, pour autant qu'il soit prévu par la loi que ce danger est une condition d'octroi des mesures de protection.

Les mesures de protection octroyées à un témoin menacé sont en tout cas retirées lorsqu'il est formellement inculpé ou poursuivi par le ministère public pour les faits sur lesquels il fait témoignage.

§5. Les aides financières octroyées au témoin menacé peuvent être modifiées si elles ne suffisent pas ou si un montant moins important suffit à subvenir aux besoins du témoin menacé, des membres de sa famille qui sont protégés avec lui et d'autres parents, et dans les cas où elles peuvent être retirées. La Commission de protection des témoins tient compte de la situation spécifique de la personne concernée.

§6. Les aides financières octroyées au témoin menacé peuvent être retirées si :

1° le témoin menacé peut subvenir lui-même à ses propres besoins ainsi qu'à ceux des membres de sa famille et d'autres parents qui ont été déplacés avec lui ou s'il était capable d'y subvenir mais que son comportement fautif ou négligent l'en a empêché ;

2° lorsque des parties de l'allocation mensuelle ou d'une contribution financière spéciale destinées à des fins spécifiques ont été utilisées à d'autres fins que celles fixées par la Commission de protection des témoins ;

3° le témoin menacé est décédé et les membres de sa famille ainsi que les autres parents qui ont été déplacés avec lui peuvent subvenir à leurs propres besoins.

Art. 109. — §1^{er}. Si le Service de protection des témoins constate qu'il existe une raison de modifier ou de retirer les mesures de protection octroyées ou les aides financières, comme prévu à l'article précédent, le directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale rend, dans le mois, un avis motivé au président de la Commission de protection des témoins.

Lorsqu'il est indiqué dans l'avis que les mesures de protection octroyées doivent être modifiées, les dispositions de l'article 105, §4, sont d'application, étant entendu que le Service de protection des témoins qui a rendu un avis visant à modifier les mesures de protection ordinaires en mesures de protection spéciales peut formuler une proposition visant à octroyer une aide financière.

§2. Dès que le président de la Commission de protection des témoins a reçu l'avis du directeur général de la Police judiciaire de la police fédérale, il convoque la Commission pour prendre une décision.

te beslissen.

§3. De Getuigenbeschermingscommissie beslist bij meerderheid van stemmen.

§4. De Getuigenbeschermingscommissie beslist met inachtneming van de beginselen van subsidiariteit en van proportionaliteit over de wijziging of de intrekking van de toegekende beschermingsmaatregelen of de financiële hulpmaatregelen, en over de desgevallend door de Getuigenbeschermingsdienst in toepassing van §1 voorgestelde financiële hulpmaatregelen.

§5. De beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie is met redenen omkleed. Zij houdt precieze opgave in van de bijzondere beschermingsmaatregelen en de financiële hulpmaatregelen die desgevallend worden toegekend.

Indien gewone beschermingsmaatregelen worden toegekend, wordt de Getuigenbeschermingsdienst ermee te bepalen welke beschermingsmaatregelen als bedoeld in artikel 104, §1, concreet worden genomen.

§6. Van de beslissing wordt schriftelijk kennis gegeven aan de bedreigde getuige.

§7. Tegen de beslissing van de Getuigenbeschermingscommissie staat geen rechtsmiddel open.

Art. 110.— §1. De beslissing van intrekking van de aan de bedreigde getuige toegekende beschermingsmaatregelen leidt van rechtswege tot het verval van de aan zijn gezinsleden, andere bloedverwanten en de andere personen bedoeld in artikel 105, §1, vijfde lid, toegekende beschermingsmaatregelen.

§2. De beslissing van intrekking van de aan de bedreigde getuige toegekende bijzondere beschermingsmaatregelen leidt van rechtswege tot het verval van het recht op psychologische begeleiding, op hulp bij het zoeken naar werk en op tussenkomst bij de uitoefening van verkregen pecuniaire rechten, en van de toegekende financiële hulpmaatregelen.

§3. Voor de toepassing van dit artikel wordt de beslissing van wijziging van bijzondere beschermingsmaatregelen naar gewone beschermingsmaatregelen gelijkgesteld met een beslissing tot intrekking.

Art. 111. — Aan een persoon die een getuigenis heeft afgelegd met toepassing van de artikelen 86*bis* en 86*ter*, en van wie de identiteitsgegevens door omstandigheden onafhankelijk van zijn wil bekend zijn geraakt, kunnen gewone of bijzondere beschermingsmaatregelen worden toegekend in de mate dat aan de voorwaarden bepaald in de artikelen 102 en volgende is voldaan.”

Op dit artikel heeft de heer Vandenberghe amendement 16 ingediend (zie stuk 2-1135/2) dat luidt:

In het voorgestelde artikel 102, 1°, tussen de woorden “een persoon” en de woorden “die gevaar loopt” de woorden “*met inbegrip van een inverdenkinggestelde of vervolgte persoon*” invoegen.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – De minister zei daarnet dat er verschillende ontwerpen werden ingediend

§3. La Commission de protection des témoins statue à la majorité des voix.

§4. La Commission de protection des témoins se prononce compte tenu des principes de subsidiarité et de proportionnalité sur la modification ou le retrait des mesures de protection ou des aides financières octroyées et, le cas échéant, sur les aides financières proposées par le Service de protection des témoins en application du §1^{er}.

§5. La décision de la Commission de protection des témoins est motivée. Elle contient une description précise des mesures de protection spéciales et des aides financières éventuellement octroyées.

Lorsque des mesures de protection ordinaires sont octroyées, le Service de protection des témoins est chargé de déterminer quelles sont, parmi les mesures de protection visées à l'article 104, §1^{er}, celles qui seront prises concrètement.

§6. La décision est communiquée par écrit au témoin menacé.

§7. La décision de la Commission de protection des témoins n'est susceptible d'aucun recours.

Art. 110. — §1^{er}. La décision de retirer les mesures de protection octroyées au témoin menacé entraîne de plein droit l'extinction des mesures de protection octroyées aux membres de sa famille, à ses autres parents et aux autres personnes visées à l'article 105, §1, alinéa 5.

§2. La décision de retirer des mesures de protection spéciales octroyées au témoin menacé entraîne de plein droit l'extinction du droit à bénéficier d'une assistance psychologique, d'une aide dans la recherche d'un emploi, d'une intervention lors de l'exercice des droits pécuniaires acquis et des aides financières octroyées.

§3. Pour l'application du présent article, la décision de modifier les mesures de protection spéciales en mesures de protection ordinaires est assimilée à une décision de retrait.

Art. 111. — La personne qui a déposé conformément aux articles 86*bis* et 86*ter* et dont l'identité a été révélée par des circonstances indépendantes de sa volonté, peut bénéficier de mesures de protection ordinaires ou spéciales pour autant qu'il soit satisfait aux conditions prévues aux articles 102 et suivants. »

À cet article, M. Vandenberghe propose l'amendement n° 16 (voir document 2-1135/2) ainsi libellé :

À l'article 102, 1°, proposé, entre les mots « une personne » et les mots « mise en danger », insérer les mots « *y compris un inculpé ou une personne faisant l'objet de poursuites* ».

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – Selon le ministre, différents projets ont été déposés pour ne pas perdre de

om geen tijd te verliezen en snel resultaat te boeken.

Om nog meer tijd te winnen stel ik voor ook de bescherming mogelijk te maken van personen die in verdenking zijn gesteld. Het is immers paradoxaal bescherming te ontzeggen aan getuigen omdat ze bij een zaak betrokken zijn, terwijl juist die getuigen het meest relevant zijn voor het onderzoek van een dossier. De strijd tegen de georganiseerde misdaad vergt in de meeste gevallen de medewerking van gewezen insiders. Als die personen, die uiteraard vaak zelf een aantal strafbare feiten hebben gepleegd, niet zeker zijn van fysieke bescherming, zullen ze nooit enige verklaring afleggen.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Ik begrijp dat dit voorstel hier wordt gedaan, maar de benadering van de meerderheid en van de regering is altijd geweest dat een duidelijk onderscheid gemaakt wordt naargelang van de hoedanigheid die men heeft in een procedure. De personen die in de amendementen worden geïdendeerd zijn geen getuigen, maar wel daders, mededaders, medeplichtigen die men onder het statuut van de bedreigde getuige wil laten genieten van een bescherming.

Ik ben voorstander van een dergelijke bescherming maar niet binnen het kader van de bedreigde getuige, omdat het niet gaat om een getuige. We kunnen dit vergelijken met de situatie van een slachtoffer van een misdrijf van wie de hoedanigheid verandert op het ogenblik dat hij zich burgerlijke partij stelt. Als hij niet getuigd heeft vóór de burgerlijke partijstelling zal het Wetboek van Stafvordering hem niet meer toelaten ter zitting te komen getuigen. Ik ben ervan overtuigd dat er een wettelijke regeling moet komen voor wat men doorgaans de spijtoptanten noemt, maar dat men die om meerdere technische redenen onmogelijk kan inbrengen in een wetsontwerp dat over de bescherming van de getuige gaat.

De voorzitter. – Op hetzelfde artikel heeft de heer Vandenberghe amendement 18 ingediend (zie stuk 2-1135/2) dat luidt:

Het voorgestelde artikel 103 doen voorafgaan door een eerste zin, luidende:

“De Getuigenbeschermingscommissie oefent haar bevoegdheden uit als orgaan van het openbaar ministerie.”

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – We willen de Getuigenbeschermingscommissie een precieze rechtspositie geven. Daarom willen we dat ze haar bevoegdheden uitoefent als een orgaan van het openbaar ministerie.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – We zijn daar niet op ingegaan omdat ook mensen die niet tot de magistratuur behoren deel uitmaken van de beschermingscommissie. Zoals u weet zitten daar ook vertegenwoordigers in van de minister van Justitie en van de minister van Binnenlandse zaken, enkel voor de budgettaire besprekingen. We hebben dit ook geantwoord aan de Raad van State die daar geen verdere reactie op gegeven heeft. Toen we dit ontwerp voor de Raad verdedigden, gaf auditeur Vandernacht aan dat ze onvoldoende zicht heeft op het strafrecht en het strafrechtelijk beleid. Ik vermoed dan ook dat de opmerking van de Raad van State veeleer kadert in een benadering die op algemene principes berust, maar onvoldoende rekening houdt met het feit dat personen van

temps.

Pour gagner encore plus de temps, je propose de permettre également la protection des personnes inculpées. Il est en effet paradoxal de refuser la protection de témoins parce qu'ils sont impliqués dans l'affaire alors qu'ils sont les plus importants pour l'instruction du dossier. La lutte contre le crime organisé exige dans la plupart des cas la collaboration des anciens membres du milieu. S'ils ne sont pas sûrs de bénéficier d'une protection physique, ils ne témoigneront jamais.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Je comprends cette proposition mais l'approche de la majorité et du gouvernement a toujours été d'établir une distinction nette en fonction de la qualité de la personne dans une procédure. Les personnes visées dans les amendements ne sont pas des témoins mais des auteurs de faits, des complices auxquels on veut offrir une protection grâce au statut de témoin menacé.*

Je suis favorable à une telle protection mais pas dans le cadre de la loi sur les témoins menacés car il ne s'agit pas de témoins. Je suis convaincu qu'il faut adopter un régime légal pour les repentis mais je pense que pour diverses raisons techniques il est impossible de l'insérer dans un projet relatif à la protection des témoins menacés.

Mme la présidente. – Au même article, M. Vandenberghe propose l'amendement n° 18 (voir document 2-1135/2) ainsi libellé :

Faire débiter l'article 103 proposé par une première phrase, rédigée comme suit :

« La Commission de protection des témoins exerce ses attributions en tant qu'organe du ministère public. »

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *Nous voulons accorder un statut précis à la commission de protection des témoins. Nous voulons qu'elle soit un organe du ministère public.*

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Nous n'avons pas retenu cette option car cette commission comprend aussi des personnes qui n'appartiennent pas à la magistrature. Des représentants des ministres de la Justice et de l'Intérieur y participent également pour les discussions budgétaires. C'est aussi ce que nous avons répondu au Conseil d'État qui n'a plus réagi. L'auditeur Vandernacht a admis l'insuffisance de ses notions du droit pénal et de la politique criminelle. Je suppose donc que l'observation du Conseil d'État repose plutôt sur des principes généraux et ne tient pas suffisamment compte du fait que des personnes étrangères à l'ordre judiciaire doivent faire partie de la commission de protection. Il s'agit donc d'une commission ad hoc comprenant quelques magistrats désignés sur la base de leur fonction et non de leur*

buiten de rechterlijke orde deel moeten uitmaken van een dergelijke beschermingscommissie. Daarom wordt het een commissie met een ad hoc statuut waarvan een aantal magistraten deel uitmaken die zijn aangeduid wegens hun functie en niet omwille van hun persoon. De federale procureur zal ze leiden en in die omstandigheden denk ik dat alle garanties voorhanden zijn.

De voorzitter. – Op hetzelfde artikel heeft de heer Vandenberghe amendement 20 ingediend (zie stuk 2-1135/2) dat luidt:

In het voorgestelde artikel 104, §1, de woorden “De Getuigenbeschermingscommissie kan” vervangen door de woorden “*Onverminderd de toepassing van de artikelen 75bis en 75ter, 155bis en 155ter, 317bis en 317ter betreffende het toekennen van een gedeeltelijke anonimiteit aan getuigen en de artikelen 86ter tot en met 86quinquies, 189bis en 315bis betreffende het toekennen van een volledige anonimiteit van getuigen, kan de Getuigenbeschermingscommissie,*”.

Op hetzelfde artikel heeft de heer Vandenberghe amendement 21 ingediend (zie stuk 2-1135/2) dat luidt:

In het voorgestelde artikel 104, §2, de woorden “Bovendien kan de Getuigenbeschermingscommissie” vervangen door de woorden “*Onverminderd de toepassing van de artikelen 75bis en 75ter, 155bis en 155ter, 317bis en 317ter betreffende het toekennen van een gedeeltelijke anonimiteit aan getuigen en de artikelen 86ter tot en met 86quinquies, 189bis en 315bis betreffende het toekennen van een volledige anonimiteit van getuigen, kan de Getuigenbeschermingscommissie*”.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Deze amendementen geven ook gevolg aan het advies van de Raad van State. De minister verwijst naar de persoon van de auditeur, maar wij menen dat een advies van de Raad van State altijd de moeite waard is. Hier gaat het erom meer concordantie te brengen tussen dit ontwerp en wat er mogelijk is voor de anonieme getuigen. Het kan ook zijn dat anonieme getuigen beschermingsmaatregelen nodig hebben, als bijvoorbeeld achteraf blijkt dat de anonimiteit niet volstaat of zou gefaald hebben. Daarom willen we een verband leggen tussen de twee maatregelen.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – We hebben altijd een onderscheid gemaakt tussen de anonieme getuige en de bescherming van de bedreigde getuige. De anonimiteit is de grootst mogelijke bescherming. Hier gaat het om personen die wel bereid zijn om te getuigen tot voor de rechter ten gronde. Dat is een vergaande verbintenis en daarom wordt hen bescherming verleend. De enige situatie die niet geregeld was en via amendement naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State dan toch is geregeld, betreft het geval waarin de identiteit van de anonieme getuige buiten zijn wil om toch bekend raakt. Dan kan ook bescherming worden verleend. Ik denk dat daarmee alle mogelijke gevallen waarin bescherming aangewezen is, gedekt zijn.

– **De stemming over deze amendementen en over artikel 5 wordt aangehouden.**

– **De overige artikelen worden zonder opmerking**

personne. La commission sera présidée par le procureur fédéral et je pense donc que toutes les garanties sont réunies.

Mme la présidente. – Au même article, M. Vandenberghe propose l’amendement n° 20 (voir document 2-1135/2) ainsi libellé :

Dans l’article 104, §1^{er}, proposé, remplacer les mots « La Commission de protection des témoins peut » par les mots « *Sans préjudice de l’application des articles 75bis, 75ter, 155bis, 155ter, 317bis et 317ter concernant l’octroi de l’anonymat partiel aux témoins et des articles 86ter à 86quinquies, 189bis et 315bis concernant l’octroi de l’anonymat complet aux témoins, la Commission de protection des témoins peut* ».

Au même article, M. Vandenberghe propose l’amendement n° 21 (voir document 2-1135/2) ainsi libellé :

Dans l’article 104, §2, proposé, remplacer les mots « En outre, la Commission de protection des témoins peut » par les mots « *Sans préjudice de l’application des articles 75bis, 75ter, 155bis, 155ter, 317bis et 317ter concernant l’octroi de l’anonymat partiel aux témoins et des articles 86ter à 86quinquies, 189bis et 315bis concernant l’octroi de l’anonymat complet aux témoins, la Commission de protection des témoins peut* ».

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *Ces amendements donnent également suite à l’avis du Conseil d’État. Le ministre fait référence à la personne de l’auditeur mais nous pensons qu’il vaut toujours la peine d’avoir un avis du Conseil d’État. Il s’agit ici d’assurer une plus grande cohérence entre ce projet et ce qui est possible pour les témoins anonymes. Il se peut que les témoins anonymes aient aussi besoin de protection. C’est pourquoi nous voulons établir un lien entre les deux mesures.*

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Nous avons toujours opéré une distinction entre le témoin anonyme et la protection du témoin menacé. L’anonymat constitue la plus grande protection possible. Il est ici question de personnes prêtes à témoigner jusque devant le juge du fond. Elles prennent un engagement important et bénéficient donc d’une protection. La seule situation qui n’avait pas été prévue et qui a été réglée en réponse aux observations du Conseil d’État est le cas où l’identité du témoin anonyme est révélée contre sa volonté. Une protection peut être offerte dans ce cas également. Je pense que tous les cas où une protection est souhaitable sont ainsi couverts.*

– **Le vote sur ces amendements et sur l’article 5 est réservé.**

– **Les autres articles sont adoptés sans observation.**

aangenomen.

– Over het wetsontwerp in zijn geheel wordt later gestemd.

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine de Bethune aan de minister van Justitie over «de zitting van het Comité voor de rechten van het kind in Genève op 23 mei 2002» (nr. 2-817)

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – Op 23 mei verscheen de Belgische overheid voor de tweede maal voor het VN-comité voor de rechten van het kind in Genève. Dit comité maakte op 7 juni zijn slotbeschouwingen bekend. Ik zou van de regering willen vernemen welke initiatieven zullen worden genomen en welk beleid gevoerd wordt. Temeer omdat België opnieuw op een aantal punten in gebreke werd gesteld.

Het comité was teleurgesteld omdat een aanzienlijk deel van de aanbevelingen van 1995 nog steeds wordt genegeerd. Zo ontbreekt een federaal kinderrechtenbeleid dat de verschillende bestuursniveaus in ons land overkoepelt.

Het comité in Genève onderstreept het belang van de oprichting van een nationale commissie voor de rechten van het kind. De minister van Justitie is daarmee bezig. Hij moet zich echter houden aan de resultaatsverbintenissen. Een tweede aanbeveling betreft de opmaak van het nationaal actieplan kinderrechten dat voortvloeit uit de Top van New York. Ten derde moet een permanent orgaan worden opgericht dat het kinderrechtenverdrag moet implementeren. Dat orgaan kan al dan niet samenvallen met de nationale commissie. Ten vierde moet de kindeffectrapportering op alle beleidsniveaus verplicht worden. Op dit ogenblik is dat alleen in Vlaanderen het geval en niet voor alle materies. Ten vijfde moet een federale kinderrechtencommissaris worden aangesteld. Ten zesde moeten gegevens worden verzameld over de situatie van kinderen in ons land. Ten zevende moeten de bepalingen van het verdrag aan alle betrokkenen worden bekendgemaakt.

Daarnaast heeft het comité ook de nadruk gelegd op een aantal grove kinderrechtenschendingen. Het Parlement heeft ter zake de voorbije maanden wel enkele verdienstelijke maatregelen genomen. Het werk is echter niet af. Het comité verwijst naar geweld tegen en het misbruik van kinderen, naar de kwetsbaarheid en het zwakke statuut van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. De commissie Kinderrechten van de Senaat heeft van dit laatste thema een prioriteit gemaakt en zal vóór het einde van het parlementair jaar ter zake een initiatief nemen. Het comité wijst ook op de seksuele uitbuiting van en de handel in minderjarigen. Het onderstreept ook het belang van een holistische benadering van de jeugddelinquentie en stelt in dat verband vragen over de oprichting van de gesloten instelling te Everberg.

Ten slotte adviseert het comité meer aandacht te besteden aan kansengelijkheid, non-discriminatie, participatie en mensenrechteneducatie.

– Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Demande d'explications de Mme Sabine de Bethune au ministre de la Justice sur «la session du Comité des droits de l'enfant du 23 mai 2002 à Genève» (n° 2-817)

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – Le 23 mai, l'État belge a comparu pour la deuxième fois devant le comité des Nations unies des droits de l'enfant à Genève. Le 7 juin, ce comité a fait connaître ses considérations finales. Le gouvernement peut-il me dire quelles initiatives il prendra et quelle politique il entend mener, d'autant que la Belgique a une fois de plus failli à certaines de ses obligations ?

Le comité déplorait qu'une part importante des recommandations de 1995 soit restée lettre morte. C'est ainsi que notre pays ne dispose toujours pas d'une politique fédérale en matière de droits de l'enfant qui chapeauterait les différents niveaux de pouvoir.

Le comité de Genève insiste sur la création d'une commission nationale des droits de l'enfant. Le ministre de la Justice s'y attelle mais il a une obligation de résultats. Une deuxième recommandation porte sur l'élaboration d'un plan d'action national découlant du sommet de New York. Il faut aussi créer un organe permanent qui doit mettre en œuvre le traité sur les droits de l'enfant et qui peut ou non se confondre avec la commission nationale. Le rapport d'incidence sur l'enfant doit être rendu obligatoire à tous les niveaux alors qu'actuellement il ne l'est qu'en Flandre et pas pour toutes les matières. Il reste aussi à nommer un commissaire fédéral aux droits de l'enfant, à rassembler des données sur la situation des enfants dans notre pays et à communiquer les dispositions du traité à tous les intéressés.

Par ailleurs, le comité a mis l'accent sur un certain nombre de violations graves des droits de l'enfant. Si le parlement a pris quelques mesures louables au cours des derniers mois, il doit cependant encore s'occuper de la violence et des abus envers les enfants, de la vulnérabilité et du faible statut des mineurs non accompagnés. La commission sénatoriale consacrée aux droits de l'enfant a fait de ce dernier thème une priorité et prendra une initiative avant la fin de l'année. Le comité épingle également l'exploitation sexuelle et la traite des mineurs. Il souligne l'importance d'une approche globale de la délinquance juvénile et pose des questions sur la création du centre fermé d'Everberg.

Enfin, le comité demande que l'on s'attache davantage à l'égalité des chances, à la non-discrimination, à la participation et à l'éducation aux droits de l'homme.

Les remarques du comité de Genève recourent souvent les recommandations faites voici quelques années au gouvernement par le groupe de travail sénatorial consacré aux droits de l'enfant.

De opmerkingen van het comité van Genève komen op veel punten overeen met de aanbevelingen die de werkgroep Rechten van het Kind van de Senaat ongeveer een jaar geleden aan de federale regering heeft gedaan. Ook de talrijke verenigingen die zich met kinderrechten bezighouden, leggen de klemtoon op gelijkaardige punten. Ik verwijs in dit verband naar het Kinderrechtenmanifest, een boekje dat alle beleidsmakers enkele dagen geleden hebben ontvangen. In dit boekje worden vijftien concrete punten naar voren geschoven die moeten worden gerealiseerd.

Er zijn tien inhoudelijke aandachtspunten: een coherente rechtspositie van de minderjarige, de jeugddelinquentie, minderjarigen en asiel, informatie en kennis over kinderrechten, kinderrechten in het onderwijs, kindermishandeling, kinderopvang, kansarmoede, verkeersveiligheid, ontwikkelingssamenwerking en buitenlands beleid.

Er zijn ook vijf strategische aandachtspunten: de nationale commissie kinderrechten, een federale kinderrechtencommissaris, de veralgemening van de KER, het horizontaal kinderrechtenbeleid, een structurele ondersteuning voor kinderrechteninitiatieven.

Verschillende van deze punten vallen niet onder de bevoegdheid van de federale minister van Justitie. Wel heeft hij een coördinerende rol. Vooral voor de strategische aandachtspunten heeft het federale niveau een belangrijke stimulerende en coördinerende rol.

Welke concrete stappen heeft de federale regering gedaan om deze aanbevelingen te realiseren? Welke zijn nog in uitvoering? In welke mate wordt rekening gehouden met de opmerkingen van het comité van Genève?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Hoeveel inspanningen we ook mogen doen inzake kinderrechten, er zal altijd meer kunnen worden gedaan. We mogen nooit vergeten dat deze burgers onze toekomst zijn.

De zitting van het comité voor de rechten van het kind in Genève heeft inspirerend gewerkt. Over alle punten die op de zitting aan bod zijn gekomen, werd op 13 juni jongstleden op het ministerie van Justitie een debriefing gehouden met de Belgische delegatie die het tweede vijfjaarlijkse rapport te Genève heeft verdedigd. Er werd besloten over de geformuleerde aanbevelingen een nieuwe vergadering van de Interministeriële Conferentie Kind en Jeugd te organiseren.

Gisteren hebben mijn medewerker, de heer Maes, en een medewerker van de administratie, de heer Wéry, in de Senaatswerkgroep Rechten van het Kind uitgebreid op alle vragen over de aanbevelingen geantwoord.

Hiermee wil ik alleen maar aantonen dat de aanbevelingen in detail zijn besproken. Mevrouw de Bethune, die lid is van de werkgroep, zal het verslag wellicht eerstdaags ontvangen.

We moeten die aanbevelingen ernstig nemen en praktische oplossingen aanbieden. Ik blijf voorstander van de oprichting van de Nationale Commissie voor de rechten van het kind. Hoewel mij daarvoor geen middelen ter beschikking zijn gesteld, heb ik beslist er kredieten voor uit te trekken op mijn budget.

De werkzaamheden in dat verband worden dan ook

Le manifeste des droits de l'enfant que viennent de recevoir tous nos dirigeants cite quinze points concrets importants, parmi lesquels la position juridique cohérente du mineur, la délinquance juvénile, les droits de l'enfant dans l'enseignement, etc...

Il énumère en outre des points stratégiques, comme la commission nationale sur les droits des enfants ou la politique horizontale en leur faveur.

Le ministre de la Justice joue un rôle de coordination pour les points qui ne relèvent pas de sa compétence. Le fédéral joue un important rôle de coordination et d'incitation, particulièrement pour les points stratégiques.

Quelles démarches concrètes le gouvernement fédéral a-t-il entreprises pour mettre en œuvre ces recommandations ? Sont-elle en cours d'exécution ? Dans quelle mesure est-il tenu compte des remarques du comité de Genève ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Quels que soient les efforts que nous faisons en matière de droits de l'enfant, il sera toujours possible d'en faire davantage. N'oublions pas que ces citoyens sont notre avenir.*

La session du comité des droits de l'enfant à Genève a fait preuve d'inspiration dans son travail. Tous les points qui y ont été abordés ont fait l'objet d'un briefing au ministère de la Justice le 13 juin dernier, avec la délégation belge qui a défendu le second rapport quinquennal à Genève. Il a été convenu d'organiser une nouvelle réunion de la conférence interministérielle Enfant et jeunesse pour discuter des recommandations formulées.

Hier, mon collaborateur, M. Maes, et un collaborateur de l'administration, M. Wéry, ont répondu de manière détaillée à toutes les questions sur les recommandations posées par le groupe de travail sénatorial consacré aux droits de l'enfant.

Mme de Bethune, qui est membre du groupe de travail, recevra prochainement le rapport.

Nous devons prendre ces recommandations au sérieux et proposer des solutions pratiques. Je reste partisan de la création d'une Commission nationale des droits de l'enfant. Je vais d'ailleurs dégager des crédits à cet effet sur mon propre budget.

Les travaux se poursuivent et au cours des prochains jours, M. Maes entamera des discussions avec les autorités. Cela doit encourager la mise en œuvre du plan d'action national,

voortgezet. De heer Maes zal de volgende dagen met autoriteiten op dit vlak besprekingen voeren. Dat moet een nieuwe stimulans zijn voor de opmaak van het nationaal actieplan voor de kinderrechten. Zo zullen we ook bij machte zijn om de andere thema's verder uit te werken, zoals de aanstelling van het permanent orgaan en de kindeffectrapportageverplichting, die op alle beleidsniveaus moet worden ingeschreven. Dat is de enige methode om alle beleidsinstanties te verplichten over die maatregelen een standpunt in te nemen en gegevens over de situatie van de kinderen in ons land te verzamelen.

We hebben misschien een goed wettelijk kader gecreëerd, onder meer door de bescherming van de minderjarige centraal te stellen in het Strafwetboek, maar dat is niet voldoende. Deze repressieve schakel moet worden aangevuld met andere maatregelen, onder meer met betrekking tot de niet-begeleide minderjarigen.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – De minister antwoordt dat hieraan wordt gewerkt, maar welke zijn de concrete actiepunten?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Mevrouw de Bethune zal het rapport ontvangen. Ik weet dat deze materie haar bijzonder na aan het hart ligt en dat ze mij hierover allicht nog zal interpelleren.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – Inderdaad. Ik hoop alleszins in de commissie te kunnen samenwerken.

– **Het incident is gesloten.**

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Schamphelaere aan de minister van Justitie over «de islamitische eredienst» (nr. 2-819)

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Ik zou de minister willen ondervragen over een aangelegenheid die onze samenleving alsmat meer bezighoudt, namelijk de positie en vooral de grondwettelijke erkenning van de islamitische eredienst.

Kerken en levensbeschouwelijke gemeenschappen in ons land zijn vrij in het bepalen van hun werking en organisatie. Deze vrijheid geldt op alle echelons, zowel op het vlak van denominatie en samenwerking als op het lokale vlak.

Dit principe vindt zijn basis in artikel 21 van de Belgische Grondwet. Ook recente Straatsburgse jurisprudentie met betrekking tot artikel 9 van het Europees verdrag van de rechten van de mens geeft in principe steun aan de organisatievrijheid van godsdienstige gemeenschappen.

Deze organisatievrijheid kan betekenen dat er geen geformaliseerde organisatie ontstaat, zoals we kennen met de katholieke kerk in ons land.

Wat moet er gebeuren als een organisatie ontbreekt en de overheid toch een gesprekspartner van die gemeenschappen nodig heeft? Moet de overheid zelfstandig aan de slag gaan?

De Belgische overheid heeft een poging gedaan om het dilemma in het geval van de islamitische gemeenschappen op te lossen door het stimuleren en faciliteren van

la désignation de l'organe permanent et l'élaboration par tous les niveaux de pouvoir d'un rapport d'incidence sur l'enfant. Toutes les instances dirigeantes seront ainsi obligées de prendre position sur ces mesures et de rassembler des données sur la situation des enfants dans notre pays.

Sans doute avons-nous créé un cadre législatif valable, notamment en donnant à la défense du mineur une importance primordiale dans le code pénal, mais ce n'est pas suffisant. Ce maillon répressif doit s'accompagner d'autres mesures, concernant, par exemple, les mineurs non accompagnés.

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – *Le ministre dit qu'il y travaille mais que fait-il concrètement ?*

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *Mme de Bethune recevra le rapport. Je sais que ce sujet lui tient particulièrement à cœur et qu'elle m'interpellera probablement encore à ce sujet.*

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – *En effet. J'espère en tout cas pouvoir collaborer à la commission.*

– **L'incident est clos.**

Demande d'explications de Mme Mia De Schamphelaere au ministre de la Justice sur «le culte islamique» (n° 2-819)

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *La situation et surtout la reconnaissance constitutionnelle du culte musulman préoccupe de plus en plus notre société. Les Églises et les communautés philosophiques dans notre pays sont libres de s'organiser et de fonctionner comme elles l'entendent. Cette liberté vaut sur tous les plans tant local que sur celui du choix d'une dénomination ou du mode de coopération. Ce principe trouve sa source dans l'article 21 de la Constitution. La liberté d'organisation des communautés culturelles trouve aussi un appui de principe dans la jurisprudence récente de la Cour de Strasbourg à propos de l'article 9 de la Convention européenne des droits de l'homme. Cette liberté peut être aussi de ne pas faire naître d'organisation formalisée du culte. Devant l'absence d'organisation formelle, que se passe-t-il pour les autorités qui ont besoin d'un interlocuteur représentant ces communautés ? Les autorités doivent-elles agir seules, de manière autonome ?*

Les autorités belges ont tenté de résoudre ce dilemme dans le cas des communautés musulmanes en stimulant et en facilitant le processus électoral qui a clos l'installation d'un exécutif des musulmans en Belgique.

Cet organe remplit du point de vue des autorités un rôle comparable à celui de l'autorité diocésaine de l'Église catholique. Le recours à l'élection dispose d'un certain crédit

moslimverkiezingen, die in 1999 met de installatie van een executief van de moslims in België werden afgerond. Dit orgaan vervult ten opzichte van de overheid een rol die vergelijkbaar is met deze van een diocesane overheid in de katholieke kerk. Het verkiezingsconcept heeft een zeker aanzien bij beleidsmakers, ook buiten de Belgische landsgrenzen, meer bepaald als het om de islam gaat.

In Frankrijk zijn er dit jaar moslimverkiezingen te verwachten en ook in Nederland zijn er pleidooien in die zin. In België moet het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding twee jaar na de moslimverkiezingen in haar jaarverslag noteren, ik citeer: "Het is betreurenswaardig dat de gewone islamitische gelovigen eind 2001, door een samenspel van omstandigheden waar niemand winnaar bij is, niet staat waar ze eigenlijk recht op hebben: een eerste reeks erkende islamitische gemeenschappen en erkende moskeeën." Het verslag vermeldt ook dat dit komt door "ideologische meningsverschillen tussen het erkende Executief en een anders georiënteerde assemblee."

Er wordt in het jaarverslag van het Centrum ook gewag gemaakt van problemen bij de representatieve instanties van de erkende islamitische eredienst en ook de minister verklaarde in antwoord op mijn vraag van 12 november 2001 al over inlichtingen te beschikken waaruit blijkt dat op de leden die in het Executief zetelen druk werd uitgeoefend om hun mandaat in te trekken of zich niet opnieuw kandidaat te stellen.

Deze problemen zijn vandaag niet opgelost, integendeel. De interne spanningen zijn geëscaleerd en hebben geleid tot gerechtelijke procedures. Verschillende strekkingen betwisten elkaar het lidmaatschap van het Executief. Een strekking wil een strikte scheiding tussen kerk en staat en wordt aangeduid als de 'laïcs'. Een andere strekking is het interne pluralisme binnen de islam niet genegen en toont een affiniteit met de moslimbroederschappen, die een sterke profilering en aanwezigheid in het publieke leven nastreven.

Eind 2001 verklaarde de minister in de Kamer dat de eerste erkenningen van lokale moskeegemeenschappen met de daaraan gekoppelde wedde-uitbetalingen voor 98 geestelijke bedienaren in de loop van 2002 zouden plaatsvinden. Het Executief is er immers wel al in geslaagd een lijst op te maken van 129 moskeeën die prioritair, dat wil zeggen over een periode van drie jaar, voor erkenning worden voorgedragen. Vanzelfsprekend kan deze erkenning maar effectief worden als voldaan is aan de voorwaarden die in het verslag van het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding worden herhaald. De criteria zijn: een voldoende aantal gelovigen tellen; geen organieke banden hebben met buitenlandse staten of instellingen ten einde in de toekomst de onvervreemdbaarheid van de cultusplaatsen te vrijwaren en geen politiek activisme aan de dag leggen binnen de moskee.

Omwille van de interne strubbelingen in de representatieve mosliminstanties wordt vandaag nog altijd geen enkele islamitische bedienaar van de eredienst door de Belgische overheid gefinancierd. Deze vaststelling is pas echt verontrustend in het licht van het jaarrapport voor 2001 van het Comité I. Dat zegt onder andere dat België een interessante uitvalsbasis is voor politiek-fundamentalistische acties en dat men de invloed van buitenlandse mogendheden

chez les décideurs politiques pour ce qui concerne le culte musulman, même en dehors de la Belgique.

En France, de telles élections sont attendues cette année et certains plaident en ce sens aussi aux Pays-Bas.

En Belgique, le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme déplore, deux ans après les élections pour l'Exécutif des musulmans, que le musulman ordinaire ne jouisse pas encore en fin de 2001 de ses droits à disposer de communautés musulmanes et de mosquées reconnues. Le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme attribue cette situation à un jeu de circonstances qui découle de divergences idéologiques entre l'Exécutif reconnu et une assemblée représentant une orientation différente.

Le rapport fait aussi mention de problèmes au sein des organes représentatifs du culte musulman reconnu. Le ministre en novembre 2001 déclarait aussi posséder des informations dont il semblait ressortir que des pressions étaient exercées sur des membres de l'Exécutif pour qu'ils démissionnent ou ne se représentent plus.

Ces problèmes sont loin d'être résolus aujourd'hui. Les tensions internes se sont aigüées et ont conduit à des procédures judiciaires. Différentes tendances se contestent mutuellement le droit d'appartenir à l'Exécutif. Une première tendance, celle des « laïcs », veut une séparation stricte entre l'Église et l'État. Une autre qui n'est pas favorable au pluralisme dans l'Islam donne l'impression d'être proche des confréries musulmanes, qui cherchent à être très présentes dans la vie publique avec une identité fortement affirmée.

À la Chambre, à la fin de 2001, le ministre a déclaré que les premières reconnaissances de communautés locales, et le paiement afférent des traitements de 98 aux ministres du culte, aurait lieu durant l'année 2002. L'Exécutif termine la préparation d'une liste de 129 mosquées qu'il propose à la reconnaissance en priorité pendant les trois prochaines années. Cette reconnaissance ne peut évidemment être effective que si sont remplies les conditions rappelées dans le rapport du Centre pour l'égalité des chances, c'est-à-dire : compter suffisamment de croyants, ne pas entretenir de liens organiques avec des États étrangers ou des institutions étrangères afin de préserver pour le futur l'inaliénabilité des lieux de culte, et ne pas déployer d'activité politique à l'intérieur de la mosquée.

À cause des frictions internes au sein des instances musulmanes aucun ministre du culte islamique n'est aujourd'hui pris en charge financièrement par l'État belge. Cette situation paraît bien préoccupante à la lumière des conclusions du rapport annuel 2001 du comité R. : la Belgique est une base intéressante pour la préparation d'actions politiques fondamentalistes et il ne faut pas sous-estimer l'influence de puissances étrangères comme l'Arabie saoudite. Il est évident que tant que le financement constitutionnel n'est pas assuré, les communautés musulmanes continuent à vivre grâce à l'assistance financière étrangère et qu'elles sont ainsi plus sujettes à rejoindre les courants les plus radicaux et fondamentalistes.

Notre société se trouve devant le défi d'être constructive avec l'Islam. Les communautés musulmanes doivent dès lors recevoir ce que la Constitution leur garantit comme les autres communautés culturelles ou philosophiques. Une

zoals Saudi-Arabië zeker niet mag onderschatten. Het ligt dan ook voor de hand dat zolang de grondwettelijk vastgelegde Belgische financiering ontbreekt, de moskeegemeenschappen moeten leven bij de gratie van buitenlandse financiering en juist daardoor veel vatbaarder zijn voor meer politiek-radicalen en fundamentalistische strekkingen.

Onze samenleving staat voor de uitdaging om constructief om te gaan met de islam. De moslimgemeenschap moet daarom de grondwettelijk gewaarborgde faciliteiten krijgen zoals de andere erkende godsdiensten en levenbeschouwingen in ons land. Een volwaardige erkenning kan bijdragen tot een grotere doorzichtigheid en openheid vanwege de moslimgelovigen en een beter begrip vanwege de andere burgers in ons land. Bovendien brengt de financiële erkenning van de islamitische eredienst ook een grotere verbondenheid en betrokkenheid van de moslimgelovigen met de Belgische samenleving met zich mee.

Is de minister op de hoogte van de ideologische verschillen tussen het Executief en de verkozen assemblee? Wordt met 'ideologisch' vooral een politieke dan wel een religieuze strekking bedoeld?

Is het uit te sluiten dat deze verschillen juist het gevolg zijn van de wijze waarop het Executief is samengesteld, namelijk niet als een groep personen maar autonoom aangeduid door de verkozen assemblee?

Hoe kan een tegenstelling tussen Executieve en verkozen raad een vertragende uitwerking hebben op het erkenningsbeleid van moskeën, terwijl de Executieve de door de minister erkende instantie is?

Wat is in de optiek van de regering de rechtspositie van de verkozen assemblee?

Is er, indien er onoverkomelijke wrijvingen blijken te bestaan tussen het door moslims verkozen orgaan en het als vertegenwoordiger van de moslims aangeduide orgaan, nog voldoende reden om het Executief met een gerust hart als representatief voor de moslims of de moslimgemeenschappen te zien?

Wanneer zullen nieuwe assembleeverkiezingen plaatsvinden? Zal een eventueel voortduren van de impasse bij het Executief van invloed kunnen zijn op de verkiezingsdatum en wel in de zin dat ze die zal vervroegen? Is het niet nodig om duidelijk te maken dat nieuwe moslimverkiezingen nodig zijn?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Het Executief van de moslims van België is in 1999, na de verkiezingen van 13 december 1998, samengesteld. De leden die kandidaat waren voor een functie werden gescreend, om te vermijden dat personen die aanleunden bij extreme groeperingen deel zouden uitmaken van het Executief. De Assemblee, ook wel eens de Constituant genoemd, was een college dat werd samengesteld uit een aantal rechtstreeks verkozen leden en een aantal gecoöpteerde leden. Vanuit die Constituant werden de leden verkozen die kandidaat waren om een functie binnen het Executief op te nemen. In de Constituant zijn alle tendensen van de islam aanwezig, maar de meer fundamentalistische tendens heeft er een aanzienlijk overwicht. Het onderscheid tussen religie en politiek is van bijkomstig belang aangezien de islam in principe dat onderscheid niet kent en de twee verstrengeld zijn. De

reconnaissance pleine et entière peut contribuer à plus de transparence et d'ouverture chez les musulmans et à une meilleure compréhension de leur culte chez les autres citoyens de notre pays. De surcroît, la reconnaissance financière du culte musulman contribue à l'intégration et à l'approfondissement des liens des musulmans avec la société belge.

Le ministre est-il au courant des divergences idéologiques entre l'Exécutif et l'assemblée élue ? « Idéologique » a-t-il trait à une tendance politique ou bien religieuse ?

Peut-on exclure que ces divergences sont la conséquence de la manière dont l'Exécutif est constitué, à savoir non comme un groupe de personnes désignées de manière autonome par l'assemblée élue ?

Comment l'opposition entre l'Exécutif et le conseil élu peut-il avoir pour effet de retarder la reconnaissance des mosquées alors que l'Exécutif est l'instance reconnue par le ministre ?

Quelle est selon le gouvernement la situation juridique de l'assemblée élue ?

Si les frictions s'avèrent insurmontables entre l'organe élu par les musulmans et celui désigné comme représentant des musulmans, restent-il suffisamment de raisons pour considérer l'Exécutif comme représentatif des musulmans ou des communautés musulmanes ?

Quand auront lieu de nouvelles élections ? La persistance de l'impasse au sein de l'Exécutif pourra-t-elle avoir une influence sur l'avancement de la date de ces élections ? Ne serait-il pas nécessaire de faire comprendre que de nouvelles élections sont indispensables ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *L'Exécutif des musulmans de Belgique a été constitué en 1999 après les élections de 1998. Les candidatures ont été filtrées pour éviter les personnes proches de groupes extrémistes. L'Assemblée, parfois appelée la Constituant, est un collège constitué de membres élus directement et de membres cooptés. Au sein de cette Constituant, des membres ont été choisis comme candidats à une fonction dans l'Exécutif. Toutes les tendances de l'islam sont présentes dans cette Constituant, mais avec une prépondérance considérable des plus fondamentalistes.*

La distinction entre la religion et la politique est d'un intérêt secondaire puisque l'islam ne fait pas cette distinction. Les différences idéologiques se situent plutôt au plan idéologico-politique.

ideologische verschillen hebben eerder betrekking op het ideologisch-politieke vlak.

Het probleem moet worden gesitueerd in de krachtsverhoudingen tussen de Assemblee en het Executief. Het Executief diende in toepassing van artikel 3 van het koninklijk besluit van 3 mei 1999 houdende de erkenning van het Executief van de moslims van België, een reglement van inwendige orde op te stellen en dat aan de minister van Justitie mee te delen. Dat reglement van inwendige orde dat in december 2000 aan mij werd meegedeeld houdt een aantal bepalingen in die het Executief in zijn werking volledig ondergeschikt maakt aan de Assemblee. Wij hebben dan ook het signaal gegeven dat het aangewezen zou zijn om het reglement aan te passen wat, ondanks uitdrukkelijke beloften, nog niet is gebeurd tot op heden. Op basis van dat reglement werd door de Assemblee trouwens in januari 2001 overgegaan tot een vertrouwensstemming over het Executief waarbij een aantal gematigde leden van het Executief niet langer het vertrouwen genoten van de Assemblee. Dat zou moeten hebben geleid tot de vervanging van een aantal van hen, maar er werd gesteld dat dat niet was overeengekomen en dat er dus slechts sprake kon zijn van de vervanging van een zeer beperkt aantal – twee tot drie – leden van het Executief in de eerste vijf werkjaren. Door die problemen kwam de werking van het Executief onder zware druk te staan, aangezien de leden die geen vertrouwen hadden bekomen van de Assemblee enige tijd nodig hadden om zich opnieuw in te zetten.

Aangezien het Executief de enige gesprekspartner van de overheid is, dient de overheid er zeker van te zijn dat er voldoende interne cohesie bestaat binnen het orgaan waarmee zij onderhandelt teneinde de zekerheid te hebben dat haar overgemaakte voorstellen worden ondersteund door het geheel. De verhouding tussen de Assemblee en het Executief is een interne aangelegenheid waarmee de overheid zich niet dient in te laten.

De toegenomen interne spanningen culmineerden in april tot een beslissing van een groot deel van het Executief om de huidige voorzitter af te zetten, en een collegiaal voorzitterschap van vier personen te installeren. Dat leidde begin mei tot een procedure in kortgeding voor de voorzitter van de Rechtbank van Eerste aanleg te Brussel waarbij de rechtskracht van het reglement van inwendige orde de inzet was. Die procedure werd ingeleid door de voorzitter van de Constituanten en de huidige voorzitter van het Executief was tussenkomende partij in het geding. Een beschikking werd gewezen op 23 mei 2002 in die zin dat zolang er geen ander reglement is, het bestaande moet worden toegepast voor zover het met de wet in overeenstemming is. Het collegiaal voorzitterschap kan geen aanspraak maken op de titel van voorzitter van het Executief, hetgeen in de huidige stand van zaken toekomt aan de in 1999 verkozen voorzitter. Daardoor zijn nog grotere wonden in het Executief geslagen, en de rust is zeker niet weergekeerd. Teneinde vast te stellen of een verdere werking van de organen van de moslimgemeenschap nog mogelijk is, met een voldoende interne sereniteit, werd in het kernkabinet van 29 mei beslist om twee bemiddelaars aan te stellen. Zij hebben vorige week de eerste contacten met mijn medewerkers gehad.

In principe is het Executief aangesteld voor een termijn van

Le problème doit être replacé dans le contexte du rapport de force entre l'Assemblée et l'Exécutif. L'Exécutif devait proposer un règlement d'ordre intérieur et le communiquer au ministre de la Justice, en vertu de l'article 3 de l'arrêté royal du 3 mai 1999 portant reconnaissance de l'Exécutif des Musulmans de Belgique. Le règlement qui m'a été communiqué contient un certain nombre de dispositions par lesquelles l'Exécutif subordonne totalement son fonctionnement à l'Assemblée. Nous avons alors donné le signal qu'il faudrait modifier ce règlement, ce qui, malgré des promesses expresses, n'a pas encore été réalisé. Sur la base de ce règlement, l'Assemblée a décidé de soumettre l'Exécutif à un vote de confiance qui a mis en évidence que certains membres modérés de l'Exécutif ne jouissaient plus de la confiance de l'Assemblée, ce qui aurait dû conduire à leur remplacement. Cependant, cela n'est pas autorisé et il ne peut être question que du remplacement d'un petit nombre de membres de l'Exécutif durant ses cinq premières années de fonctionnement. À cause de ces problèmes, l'Exécutif se mit à fonctionner sous une forte pression étant donné que les membres qui n'avaient plus la confiance de l'Assemblée eurent besoin d'un peu de temps pour s'y consacrer à nouveau.

Du fait que cet Exécutif est l'unique interlocuteur du gouvernement, celui-ci doit s'assurer qu'il dispose de suffisamment de cohésion interne pour garantir que les propositions qu'il fait sont soutenues par tous. Les relations entre l'Assemblée et l'Exécutif sont une affaire interne dans laquelle le gouvernement n'a pas à s'immiscer.

Les tensions internes atteignirent leur paroxysme en avril lorsqu'une grande partie de l'Exécutif démit le président et le remplaça par une présidence collégiale de quatre personnes. Il s'ensuivit, début mai, une procédure en référé devant le président du Tribunal de première instance de Bruxelles dont l'enjeu était la confirmation de la force légale du règlement d'ordre intérieur. Cette procédure fut introduite par le président de la Constituante et le président actuel de l'Exécutif s'associa à la cause comme partie intervenante. Dans son ordonnance du 23 mai 2002, le Tribunal a décidé que tant qu'il n'y aura pas de nouveau règlement, l'actuel doit être appliqué pour autant qu'il soit conforme à la loi. La présidence collégiale ne peut émettre aucune prétention au titre de président de l'Exécutif, qui revient dans l'état actuel des choses au président élu. Depuis, les blessures sont encore plus profondes au sein de l'Exécutif. Le calme n'est sûrement pas revenu.

Pour faire en sorte que les organes de la communauté musulmane puissent fonctionner dans la sérénité, le conseil restreint des ministres du 29 mai a décidé de désigner deux médiateurs. Ils ont eu leurs premiers contacts avec mes collaborateurs la semaine dernière.

En principe, l'Exécutif est installé pour une durée de dix ans, avec un renouvellement d'un tiers de ses membres sans élection au bout de cinq ans. Je ne pense pas que de nouvelles élections résoudraient maintenant la situation. La communauté musulmane doit pouvoir constater que sur le terrain l'Exécutif prend soin de ses intérêts dans les différents dossiers parmi lesquels figure la reconnaissance des communautés locales.

tien jaar, met een vernieuwing zonder verkiezingen van één derde van de leden na vijf jaar. Ik denk niet dat nieuwe verkiezingen, die een zeer omvangrijke operatie vormen, de huidige problemen zullen kunnen oplossen. De moslimgemeenschap moet op het terrein kunnen vaststellen dat het Executief haar belangen behartigt in de verschillende dossiers waaronder de erkenning in de lokale gemeenschappen.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Ik dank de minister voor de nadere toelichting, vooral dan over de spanningen die heersen bij de islam-instanties in ons land. Mijn bezorgdheid gaat echter vooral naar de erkenning en de Belgische financiering van een aantal moskeegemeenschappen. Zoals ook het rapport van het Centrum voor Gelijke Kansen aanbrengt, is het met het oog op de strijd tegen de radicalisering belangrijk hiermee voortgang te maken. Zolang er geen evenwicht wordt bereikt in de vertegenwoordigende instanties, zal het erkenningsbeleid een moeilijke zaak blijven.

Kan de minister bevestigen dat de twee met elkaar verbonden zijn?

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Dat de twee met elkaar verbonden zijn, dat kan niet worden betwist. Zo lang er geen garanties worden ingebouwd, blijft mijns inziens de grootste voorzichtigheid geboden. Dat zal dan ook mijn houding bepalen inzake de erkenningen.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Kan er niet meer constructief en vooruitziend worden gewerkt?

In de Kamer hebt u verklaard dat u radicale moskeeën niet zult erkennen of zelfs hun erkenning zult intrekken. Vermits er op dit ogenblik nog geen enkele moskeegemeenschap is erkend, vraag ik mij af hoe er op een constructieve wijze kan worden gewerkt zodat minstens een aantal dossiers voor de erkenning en de financiering van de bedienaars van de islam-eredienst kunnen worden afgewerkt.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Ik heb laten weten aan de moslimgemeenschap dat een aantal erkenningsdossiers wat mij betreft geen enkel probleem vormen. De bal ligt dus in het kamp van de moslimgemeenschap. Daar zit de blokkering op dit ogenblik. In een voetbalwedstrijd kan ik het spel niet maken als mijn tegenstrever niet wenst te spelen.

– **Het incident is gesloten.**

De voorzitter. – We zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 11.00 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: de heren De Grauwe en Van den Brande, met opdracht in het buitenland, de heren Dubié en Timmermans, in het buitenland.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – Je remercie le ministre de l'éclairage précis qu'il nous a donné sur les tensions qui règnent au sein des instances musulmanes dans notre pays. Cependant, ma préoccupation reste surtout la reconnaissance et le financement belge d'un certain nombre de communautés locales. Comme le signale le rapport du Centre pour l'égalité des chances, du point de vue de la lutte contre la radicalisation, il est important d'aller de l'avant dans ce processus. Tant qu'un équilibre n'est pas trouvé au sein des instances de représentation, la politique de reconnaissance restera une affaire difficile.

Le ministre me confirme-t-il que les deux problèmes sont bien liés ?

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – On ne peut le contester. Tant que des garanties ne seront pas données, la plus grande prudence s'impose selon moi. Cela déterminera aussi mon attitude en ce qui concerne les reconnaissances.

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – Ne peut-on travailler de manière plus constructive et prévoyante ?

À la Chambre, vous avez déclaré que vous n'accorderiez pas de reconnaissance aux mosquées radicales et que vous iriez jusqu'à la leur retirer. Puisque pour l'instant, aucune mosquée n'est encore reconnue, je m'interroge sur la manière constructive de travailler qui permettrait au moins l'aboutissement d'un certain nombre de dossiers de reconnaissance et de financement de ministres du culte.

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – J'ai fait part à la communauté musulmane qu'un certain nombre de dossiers de reconnaissance ne me faisaient aucun problème. La balle est dans leur camp. C'est chez eux que cela cale pour l'instant. Au football, il faut deux équipes pour jouer.

– **L'incident est clos.**

M. le président. – Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 h.

(La séance est levée à 11 h 00.)

Excusés

MM. De Grauwe et Van den Brande, en mission à l'étranger, MM. Dubié et Timmermans, à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**